

Universitat Oberta de Catalunya

DOCTOR *HONORIS CAUSA*

William J. Mitchell

Jordi Pujol i Soley

2006

AGREEMENT OF THE GOVERNING COUNCIL

At an ordinary meeting held on 1 February 2006, the Governing Council of the Universitat Oberta de Catalunya agreed to nominate Professor Doctor William J. Mitchell and the Right Honourable Mr Jordi Pujol i Soley as doctors *Honoris Causa*. This is the highest academic distinction awarded to honour individuals in recognition of their merits and their work.

In the case of Professor Dr William J. Mitchell, for his extensive and magnificent academic work as senior professor, dean, researcher, architect and designer at top-flight universities such as UCLA, Harvard and MIT, and for having pioneered the introduction of computing into urban architecture and design. Through his books, he has become the world benchmark in the analysis of the effects of information technology on urban models. Of particular interest is his contribution to the study of identity in relation to the modification of spaces in the network society.

In the case of the Right Honourable Mr Jordi Pujol i Soley in recognition of his extensive and fruitful career and for the numerous merits that he embodies and that he has demonstrated in the political, economic, social, cultural and civic arenas. It is in honour of his intellectual work and for the very special ties that link him to the existence of this university for which he was a strong and resolute driving force during his time as President of the Regional Government of Catalonia.

And for the record and to all effects, I issue this document in Barcelona, on 1 February 2006.

ACORD DEL CONSELL DE GOVERN

El Consell de Govern de la Universitat Oberta de Catalunya, en sessió ordinària que va tenir lloc a Barcelona el dia 1 de febrer de 2006, va acordar de nomenar doctor *honoris causa* el professor Dr. William J. Mitchell i el M. Hble. Sr. Jordi Pujol i Soley. Aquesta és la més alta distinció acadèmica concedida a títol d'honor a unes persones en reconeixement dels seus mèrits i de la seva feina.

En el cas del professor Dr. William J. Mitchell, es concedeix aquest doctorat per la seva dilatada i esplèndida labor acadèmica com a catedràtic, degà, investigador, arquitecte i dissenyador en universitats del més alt nivell, com UCLA, Harvard i MIT, i alhora per haver estat pioner en la introducció de la informàtica en l'arquitectura i el disseny urbà. Per mitjà dels seus llibres s'ha convertit en la figura mundial de referència en l'anàlisi dels efectes de les tecnologies de la informació en les formes urbanes. D'una manera especial es destaca la seva contribució a l'estudi de la identitat en relació amb la modificació dels espais de la societat xarxa.

En el cas del M. Hble. Sr. Jordi Pujol i Soley, s'atorga aquest doctorat en reconeixement a la seva dilatada i fructífera trajectòria i pels múltiples mèrits que concorren en la seva persona, els quals ha posat de manifest en els àmbits polític, econòmic, social, cultural i cívic, i d'una manera rellevant per la seva tasca intel·lectual i pels vincles tan especials que l'uneixen a l'existència d'aquesta universitat per tal com va ser-ne un ferm i decidit impulsor en la seva etapa de president de la Generalitat de Catalunya.

I, perquè consti així als efectes oportuns, estenc aquesta acta a Barcelona, l'1 de febrer de 2006.

LAUDATIO OF
WILLIAM J. MITCHELL

LAUDATIO DE
WILLIAM J. MITCHELL

Tradition states that the act of investiture of a Doctor *Honoris Causa* is preceded by praise –an academic laudatio– of the merits of the person invested. As you already know, it now falls to me to deliver this praise of Dr William J. Mitchell, architect and lecturer in Architecture and Media Arts and Sciences at the Massachusetts Institute of Technology (MIT). Although an apparently easy task, given Professor Mitchell’s many merits, I have the added difficulty of having to summarise them into the short space of time available. I should, therefore, first make my apologies for the subjective, superficial and possibly biased simplification of these merits, which I will now begin to relate. Inevitably, this account must contain a brief look at Dr Mitchell’s CV: after graduating in 1967 in Architecture from the University of Melbourne, he completed postgraduate courses at Yale and Cambridge, United Kingdom – the former in Environmental Design and the latter in Arts. It was also at Cambridge where he began his academic career, which he continued at the Graduate School of Architecture and Urban Planning of the University of California in Los Angeles, where he held a number of teaching and research positions between 1970 and 1986. He was director of its urban architecture and planning programme and introduced computing for the first time into architecture studies. In 1986, he joined the University of Harvard, where he ran the Masters in Design programme. In 1992, he was appointed dean of the MIT’s School of Architecture and Planning, a position he held until 2003. From 1998 to 2004, he was architectural advisor to the president of the MIT and since 2002 he has been director of the Media Arts and Sciences programme. All this activity has been combined with periods as visiting professor at universities such as the University of California in Berkeley, Carnegie Mellon, Tulane, Yale, Hong Kong Polytechnic and Adelaide, in his native Australia. An extensive bibliography bears

La tradició disposa que l'acte d'investidura d'un doctor *honoris causa* vagi precedida per una lloança –*laudatio* acadèmica– dels mèrits de la persona investida. Com vostès ja saben, m'escrau ara fer aquesta lloança del Dr. William J. Mitchell, arquitecte i professor of Architecture and Media Arts and Sciences, al Massachusetts Institute of Technology (MIT); lloança que, tot i que hauria de ser aparentment fàcil, atesos els molts mèrits del professor Mitchell, presenta la dificultat afegida d'haver de ser resumida en el curt espai de temps que m'ha estat assignat. Vagin per endavant, doncs, les meves excuses per la subjectiva, superficial i possiblement esbiaixada simplificació d'aquests mèrits, els quals començo tot seguit a relatar. Inevitablement aquest relat ha de contenir un breu repàs del currículum del Dr. Mitchell: després de la seva graduació, l'any 1967, en Arquitectura per la Universitat de Melbourne, va seguir cursos de postgrau a Yale i a Cambridge, Anglaterra; en el primer cas, d'*Environmental Design* i, en el segon, d'Arts. És també en aquesta universitat on comença la seva carrera acadèmica, la qual continua a la *Graduate School of Architecture and Urban Planning* de la Universitat de Califòrnia a Los Angeles, on va ocupar diverses posicions docents i investigadores entre els anys 1970 i 1986. Hi va ser director del programa d'Arquitectura i Urbanisme, i va introduir per primera vegada la informàtica en els estudis d'arquitectura. El 1986 s'incorpora a la Universitat de Harvard, on dirigeix el programa de màster de Disseny. El 1992 és nomenat degà de l'Escola d'Arquitectura i Urbanisme del MIT, càrrec que exerceix fins al 2003. Entre el 1998 i el 2004 va actuar d'assessor d'arquitectura del president del MIT i des de 2002 és el director del programa d'Art i Ciències Multimèdia. Tota aquesta activitat s'ha vist complementada amb estades de professor visitant en universitats com la de Califòrnia a Berkeley, Carnegie Mellon, Tulane, Yale, la Politècnica de Hong Kong o

witness to the results of the intense research activity conducted by Dr Mitchell, represented by a whole host of completed projects or projects currently in progress: a bibliography which, apart from the strictly technical articles, includes a large handful of publications aimed at disseminating the results of his work, to which we will refer later on. Dr Mitchell has also made certain incursions into the architectural profession, considered strictly necessary by many of his colleagues, with the result that the year after his graduation he worked as an architect in Melbourne, and he has been the director and a partner of innovative architecture companies in California. In addition, Professor Mitchell is a Fellow of the American Academy of Arts and Sciences and of the Royal Australian Institute of Architects. He is Doctor *Honoris Causa* from the University of Melbourne and the New Jersey Institute of Technology. In 1997, he was awarded the Appreciation Prize from the Architecture Institute of Japan for his contributions to the theory and practice of architectural design in the information age and also for his work worldwide to promote the use of computer tools in the training of architects. And we should not forget either, that he is also a member of the International Scientific Committee of the Universitat Oberta de Catalunya.

I have deliberately left for the end of this list the fact that Dr Mitchell is also the chairman of The National Academies Committee on Information Technology and Creativity, and that his work justly sits within the beautiful –and not always easy– confluence of these two words: *technology* and *creativity*, or, more exactly, *creativity* and *technology*. He defines himself as a critical and committed designer, dedicated to reflecting, imagining and inventing. And his sphere of reflection has led him to analyse –and here I quote literally– “the interwoven implications of wireless linkage, global-scale, ubiquitous interconnection, miniaturization and portability, mobilized bits, and associated systems and practices for our bodies, our clothing, our architecture, our cities, our patterns and systems of movement, and our uses of space and time.” This series of reflections leads Professor Mitchell to argue that a crucial consequence of these technological transformations is a change from a world structured by boundaries and enclosures to a world that is increasingly dominated, on every level, by connections, networks and flows. That is to say, this is a formulation of his own version, from the field of urban design and planning, of what Professor

Adelaida, a la seva Austràlia natal. Una extensa bibliografia dóna fe dels resultats de la intensa activitat investigadora realitzada pel Dr. Mitchell, plasmada en multitud de projectes executats o en curs d'execució: una bibliografia que inclou, a més dels articles estrictament tècnics, un bon grapat de publicacions destinades a la divulgació dels resultats de la seva tasca, a les quals ens referirem més endavant. El Dr. Mitchell també ha fet algunes incursions en el camp professional de l'arquitectura, les quals són considerades estrictament necessàries per molts dels seus col·legues; així, l'any després de la seva graduació va treballar d'arquitecte a Melbourne i ha estat director i soci d'empreses innovadores d'arquitectura a Califòrnia. Per altra banda, el professor Mitchell és membre de l'Acadèmia Americana d'Arts i Ciències i del Reial Institut Australià d'Arquitectes. És doctor *honoris causa* per la Universitat de Melbourne i l'Institut Tecnològic de Nova Jersey. El 1997 li va ser atorgat l'*Appreciation Prize* de l'Institut d'Arquitectura del Japó, per les seves contribucions a la teoria i la pràctica del disseny arquitectònic a l'era de la informació i per la seva tasca mundial en favor de la promoció de l'ús d'eines informàtiques en la formació dels arquitectes. Tot això sense oblidar que també és membre de la Comissió Científica Internacional de la Universitat Oberta de Catalunya.

He volgut deixar expressament per al final d'aquesta llista l'esment del fet que el Dr. Mitchell també és el president del Comitè Nacional d'Acadèmies de Tecnologia i Creativitat, i és que la seva obra se situa justament en la bella –i no sempre fàcil– confluència d'aquests dos mots, *tecnologia* i *creativitat* o, més ben dit, *creativitat* i *tecnologia*. Ell mateix s'autodefineix com un dissenyador crític i compromès dedicat a reflexionar, imaginar i inventar. I el seu àmbit de reflexió l'ha portat a analitzar –i cito ben bé literalment– les estretes implicacions que tenen per als nostres cossos, la nostra roba, la nostra arquitectura, les nostres ciutats, les nostres pautes i sistemes de moviment, i els nostres usos de l'espai i del temps, els sistemes i pràctiques associats als bits mobilitzats gràcies a les connexions amb fils i sense que es manifesten a escala global, que són pertot i que són facilitades per la miniaturització i la portabilitat; reflexions que porten el professor Mitchell a argumentar que una conseqüència crucial d'aquestes transformacions tecnològiques és el canvi d'un món estructurat per fronteres i closos en un món cada vegada més dominat, en totes les escales, per connexions, xarxes

Manuel Castells, in his own field of socioeconomics, has so aptly called the network society and of which, albeit it said in passing, free software would be one of the most profound expressions. In any event, the network society is a crucial concept for interpreting and understanding the changes that digital technology is causing on a global level.

I hope you will permit me to mention a personal fact that may help explain why I agreed to deliver this praise, since it is now about ten years since I first heard about Dr Mitchell's work. It was during the early days of the Internet boom that the title of a book aroused my curiosity as a former professor of mathematics and computer science at the Barcelona School of Architecture, where, in fact, I had co-supervised some theses concerned with exploring the relationships between computing and architecture. The title of the book, obviously, was Dr Mitchell's *City of Bits*⁽¹⁾, the first of a trilogy, followed by *e-topia*⁽²⁾, published in 1999, and *Me ++*⁽³⁾, published in 2003. *City of Bits* is regarded as one of the first electronic books, as the paper version appeared at the same time as an online version with an associated forum where readers could offer their comments. I would like to mention, in passing, that *City of Bits* was published the same year that the Universitat Oberta de Catalunya was founded, which, in fact, is a real university of bits in the same sense as Dr Mitchell gives to the city of bits in his book: it is not just a question of installing new electronic infrastructures –which need installing– but of creating electronically mediated environments that enable us to live the way we want. From this point of view, the Universitat Oberta de Catalunya complies fully with the requirement for an electronically mediated environment and makes it possible to access learning, an essential requisite of the knowledge society, which the network society enables and demands.

Throughout this trilogy, Dr Mitchell systematically and from an architect's perspective addresses the challenges set by the new, virtual space created by digital networks, a series of networks that are a new kind of urban infrastructure, which follow the patterns for water supplies, sewers, transport, electricity and telephones, and which often copy the routes and nodes of previous networks.

-
1. *City of Bits: Space, Place and the Infobahn* (MIT Press, 1995).
 2. *e-topia: Urban Life, Jim – But Not As We Know It* (MIT Press, 1999).
 3. *Me ++: The Cyborg Self and the Networked City* (MIT Press, 2003).

i fluxos. Dit altrament, la formulació de la seva pròpia versió, des de l'àmbit del disseny i planejament urbanístic, d'allò que el professor Manuel Castells, en el seu propi àmbit socioeconòmic, ha anomenat amb tant d'encert la societat xarxa, de la qual, sigui dit de passada, el programari lliure seria una de les expressions més pregones. En tot cas, la societat xarxa és un concepte crucial per a poder interpretar i entendre els canvis que les tecnologies digitals van provocant a escala global.

Em permetran que esmenti un fet personal que pot ajudar a explicar per què he acceptat fer aquesta lloança, i és que ara fa devers deu anys que vaig tenir coneixement de la feina del Dr. Mitchell. Eren els primers moments de l'explosió d'Internet, quan el títol d'un llibre va despertar la meua curiositat de professor de matemàtiques i informàtica que havia estat de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, on, per cert, havia codirigit alguna tesi que tractava d'explorar les relacions entre informàtica i arquitectura. El títol d'aquest llibre era, és clar, el del Dr. Mitchell *City of Bits*⁽¹⁾, el primer d'una trilogia, que va ser seguit del titulat *e-topia*⁽²⁾, publicat el 1999, i de *Me ++*⁽³⁾, publicat el 2003 i que conclou la trilogia. *City of Bits* és tingut per un dels primers llibres electrònics, ja que amb la versió de paper va aparèixer simultàniament una versió en línia, amb un fòrum associat en el qual els lectors podien fer comentaris. Permetin que els faci notar, de passada, que l'any de publicació de *City of Bits* és també l'any que engega la Universitat Oberta de Catalunya, la qual –comptat i debatut– és una autèntica universitat de bits, en el mateix sentit que dóna el Dr. Mitchell a la ciutat dels bits del seu llibre, pel fet que no es tracta tant de posar noves infraestructures electròniques –encara que s'han de posar– com de crear entorns mediats electrònicament que ens possibilitin viure com nosaltres vulguem. Des d'aquesta perspectiva, la Universitat Oberta de Catalunya respon plenament a aquest requisit d'entorn mediat electrònicament i que possibilita l'accés a la formació, requisit essencial de l'anomenada societat del coneixement, que la societat xarxa possibilita i exigeix.

Al llarg d'aquesta trilogia, el Dr. Mitchell desenvolupa, d'una manera sistemàtica i des de la perspectiva d'un arquitecte, els

1. *City of Bits: Space, Place and the Infobahn* (MIT Press, 1995)

2. *e-topia: Urban Life, Jim-But Not As We Know It* (MIT Press, 1999)

3. *Me ++: The Cyborg Self and the Networked City* (MIT Press, 2003)

Like their predecessors, the new infrastructure networks selectively weaken the bonds of time and space between activities, which leads to a fragmentation and recombination of building types and urban models. And just as city water supply networks have destroyed the social role of the town well; and the electricity supply network has destroyed the strong ties between the centre of production and energy sources; and the telephone has separated the centre of production from the command centre, the new digital networks force a reconsideration of the separation between home and the workplace, the very concept of the workplace, the city, among many other things. Looked at from this perspective, it should not surprise us that Professor Mitchell raises –beyond the rhetorical question– the need for huge skyscrapers, symbols of economic power associated with an era, perhaps now a bygone era, in a convincing article that recalls his most recently published book entitled *Placing Words: Symbols, Space and the City*⁽⁴⁾.

However, Professor Mitchell is not only a design theorist. He has also brought into practice –through a series of projects– the theoretical reflections that he has created. And these projects range from his highly regarded ARCHNET to those grouped under the generic name of *Smart Cities*, intelligent cities, integrated into a specific research group of the same name supervised by Professor Mitchell, and MIT’s Media Lab. ARCHNET is a network designed to articulate an online community and to be a bank of resources for this community, which comprises students, academics and architectural design, and urban planning professionals from developing countries, with special attention given to the Islamic world. Its aim of being a benchmark for the role education should play in the information age is based on open programming and uses the latest trends in copyright protection, which are compatible with the possibilities that digital technologies open up to us. The most significant of the projects within the Smart Cities group is the so-called *e*lens: Rethinking the Pedestrian Experience*, which is concerned with finding answers to the generic question of how civic administrations and organisations can improve their responses and offer better services to the public through the use of localisation technology –GPS– by combining it with technologies that use wireless connections. In fact, Manresa is

4. *Placing Words: Symbols, Space and the City* (MIT Press, 2005)

reptes que planteja el nou espai, virtual, que les xarxes digitals han creat, unes xarxes que són un nou tipus d'infraestructura urbana, que segueixen els passos de les de subministrament d'aigua, clavegueram, transport, electricitat i telèfon i que sovint reproduïen les rutes i nodes de les xarxes anteriors. Com les seves predecessores, les noves xarxes d'infraestructures afebleixen, d'una manera selectiva, els lligams temporals i espacials entre activitats, la qual cosa provoca una fragmentació i recombinació de la tipologia dels edificis i de les pautes urbanes. I és que, igual que la xarxa de subministrament d'aigua de les ciutats va destruir el rol social de la font del poble, i la de l'electricitat va rompre els forts lligams entre el centre de producció i les fonts d'energia, i el telèfon va separar el centre de producció del de comandament, les noves xarxes digitals forcen a una reconsideració de la separació entre llar i lloc de feina, la mateixa concepció de lloc de feina, la ciutat, entre moltes altres coses. Amb aquesta perspectiva no ha de resultar gens sorprenent que el professor Mitchell es plantegi –més enllà de la pregunta retòrica– la necessitat dels grans gratacels, símbols del poder econòmic associat a una era, possiblement ja superada, com fa en un contundent article que recull el seu últim llibre publicat per ara i que porta per títol *Placing Words: Symbols, Space and the City*⁽⁴⁾.

Però el professor Mitchell no és només un teòric del disseny; també ha portat a la pràctica –per mitjà de diversos projectes– les reflexions teòriques que ha elaborat. I aquests projectes van des del seu molt estimat ARCHNET fins als agrupats amb el nom genèric de *Smart Cities*, ciutats intel·ligents, integrats en un grup de recerca específic del mateix nom, sota la direcció del professor Mitchell, al Media Lab del MIT. ARCHNET és una xarxa destinada a articular una comunitat en línia i ser font de recursos per a aquesta comunitat, integrada per estudiants, acadèmics i professionals del disseny arquitectònic i la planificació urbana de països en desenvolupament, amb una especial atenció al món islàmic. Té voluntat de ser un referent en el que ha de ser el paper de l'educació en l'era de la informació, està basat en programari obert i fa servir les darreres tendències en protecció dels drets d'autor, compatibles amb les possibilitats que obren les tecnologies digitals. Entre els projectes del grup de *Smart Cities* destaca l'anomenat *e*lens: Rethinking the Pedestrian*

4. *Placing Words: Symbols, Space and the City* (MIT Press, 2005)

one of the cities involved in this project that uses mobile devices to provide geographical and time-related information about events and resources offered by the city.

I should now start bringing this to a close, but I cannot do so without giving a brief idea of the person who has accomplished all this, and even through his writing on architecture and digital networks, does not shirk from demonstrating his ethical commitment and open ideological character, as he does continuously throughout his work and, most especially, in his latest book, *Placing Words*. Consequently, for example, the discovery of Flores Man—a species of humans measuring one metre in height which was discovered on this island in 2004—in addition to allowing him to reflect on what architecture would be like for people of this height, enables him to question the literal nature of biblical texts. What would the God be like who had created this human in his image? A very fitting reflection given the recent offensive unleashed by Creationists. He also uses architecture as a resource to reproach episodes of torture in Iraq with an open letter—a harsh open letter—to the Secretary of Defence about how torture chambers should be designed and constructed, or the comparison that he makes between the destruction of Guernica and Baghdad. Continuing on from this, I must mention the latest, delicious text of this book, entitled *Carriage Return*, which describes a large part of his childhood experiences in the Australian outback, in a far-flung spot between Melbourne and Adelaide.

Finally, I hope you will allow me to highlight yet another side to Dr Mitchell, which is his extraordinary humanist education, which he also demonstrates throughout his articles and which set him apart as an erudite figure of our time. He frequently supports his descriptions and arguments with quotes and references that range from the classics to the latest TV series. These references include one that he repeats time and time again, attributed to Baudelaire, about the Parisian *flâneur*, the painter that disguises himself to mingle amongst the Parisian crowds and then returns to his studio to paint what he has seen. In *City of Bits*, Professor Mitchell says:

My name is wjm@mit.edu (though I have many aliases), and I am an electronic flâneur. I hang out on the network.

Experience, que mira de trobar respostes a la pregunta genèrica de com les administracions i organitzacions cíviques poden millorar les seves respostes i oferir millors serveis als ciutadans amb l'ús de tecnologies de localització –GPS– en combinació amb les que fan servir connexions sense fils. Justament Manresa és una de les ciutats involucrades en aquest projecte, implementat en dispositius mòbils que permeten oferir informació geogràfica i temporal sobre esdeveniments i recursos que ofereix la ciutat.

He d'anar acabant i no ho puc fer sense donar algunes pinzellades de la persona que ha fet tot això i que fins i tot per mitjà dels seus escrits sobre arquitectura i xarxes digitals no defuig evidenciar el seu compromís ètic i els seu tarannà ideològic obert, com fa constantment al llarg de tota la seva producció i, molt especialment, en el seu darrer llibre, *Placing Words*. Així, per exemple, la descoberta de l'home de Flores –una espècie d'humans d'un metre d'alçada descoberta en aquesta illa el 2004–, a més de donar-li peu a reflexionar sobre com seria l'arquitectura per a persones d'aquestes alçades, li serveix per a posar en dubte la literalitat dels textos bíblics –com seria el Déu que hauria fet aquest home segons la seva imatge i semblança?–, reflexió molt oportuna atesa la recent ofensiva desencadenada pels creacionistes. L'arquitectura també li serveix de recurs per a recriminar els episodis de tortura a l'Iraq amb una carta oberta –dura carta oberta– al secretari de Defensa sobre com han de ser dissenyades i construïdes les cambres de tortura o la comparació que fa entre la destrucció de *Gernika* i la de Bagdad. En aquest sentit no puc deixar d'esmentar el darrer i deliciós escrit d'aquest llibre, que porta per títol *Carriage Return* i que relata una bona part de les seves vivències d'infantesa a l'interior d' Austràlia, en un llogaret perdut entre Melbourne i Adelaide.

Finalment, em sigui permès ressaltar encara un altre aspecte del Dr. Mitchell, i és la seva extraordinària formació humanística, com també posa de manifest al llarg dels seus articles, que permet assenyalar-lo com un erudit dels nostres dies. Sovint reforça les seves descripcions i el seu argumentari amb citacions i referències que van des dels clàssics de tots els temps fins a la darrera sèrie de televisió. Entre aquestes referències n'hi ha una que repeteix adesiara, deguda a Baudelaire, sobre el *flâneur* parisenc, el pintor que s'autocamufra entrant i sortint d'entre les multituds

And from today, Professor Mitchell is also an honorary member of the faculty of this university.

Thank you for your kind attention.

Llorenç Valverde i Garcia
*Vice-Rector of Technology of the
Universitat Oberta de Catalunya*

parisenques per acabar retornant al seu estudi i pintar el que ha vist. Diu el professor Mitchell a *City of Bits*:

El meu nom és wjm@mit.edu (encara que tinc molts àlies) i sóc un flâneur electrònic. Estic a la xarxa.

I des d'avui, professor Mitchell, també està entre els membres honoraris del claustre d'aquesta universitat. Gràcies.

He dit.

Llorenç Valverde i Garcia
*Vicerector de Tecnologia de la
Universitat Oberta de Catalunya*

SPEECH BY PROF. DR.
WILLIAM J. MITCHELL

DISCURS DEL SR.
WILLIAM J. MITCHELL

I am deeply honored to accept the degree of Doctor *Honoris Causa* from the UOC.

I have always felt particularly close to this university because of its commitment to transcending barriers of space and time in delivering education, and its successful use of innovative technology to do so. As a child, I lived in a remote part of Australia, where my father was a country schoolteacher. He had a one-room schoolhouse that contained few books, and that offered almost no possibilities for communication with the outside world. He was a good and dedicated teacher, but there was a strict limit to what he could do without information resources and access to a wider intellectual community. I saw at first hand how geographic isolation restricted opportunities to learn.

I also saw that time limitations and schedule rigidities could create similar barriers. The children that my father taught worked in the mornings and evenings on their family's farms, and they had little time to read or to do their homework. Then, at the age of fourteen, they left school to work fulltime. The schools and universities that they might have attended had strict schedules. There was simply no way that these young people could continue their education.

Over the last forty years, as everyone knows, the revolution in digital computing and telecommunications has put an end to the tyranny of distance. These days, you can get Internet access at almost any point on the face of the earth – including the most distant areas of Australia. The World Wide Web has become a vast virtual library – open twenty-four hours a day, seven days a week – and electronic mail creates a global network of social and intellectual interchange. There are still gaps and inequities in access, and we have seen that there is also a dark side to global interconnectivity, but nobody could deny that electronic interconnectivity has created an extraordinary opportunity to expand access to education and open up new ways of learning. My own academic career – in Australia, Europe, and the United States – has coincided exactly with the emergence and growth of the Internet, and I have devoted much of my intellectual energy to exploring and pursuing that opportunity.

És un gran honor per a mi acceptar el títol de doctor *honoris causa* de la UOC.

Sempre m'he sentit especialment proper a aquesta universitat a causa del seu compromís de superar les barreres d'espai i de temps a l'hora d'impartir ensenyament i de l'ús recíbit de tecnologia innovadora per a aconseguir-ho. Quan era petit, vivia en un lloc remot d'Austràlia, on el meu pare feia de mestre en una escola rural. Tenia una escola d'una sola aula, amb pocs llibres i gairebé cap possibilitat de comunicar-se amb l'exterior. El meu pare era un mestre competent i volenterós, però es veia molt limitat en la feina per la manca de recursos d'informació i accés a una comunitat intel·lectual més àmplia. Vaig poder comprovar de primera mà com l'aïllament geogràfic restringia les oportunitats d'aprendre.

També em vaig adonar que les limitacions de temps i la rigidesa dels horaris podien crear barreres semblants. Els infants a qui el meu pare impartia classes treballaven al matí i al vespre a les granges de les seves famílies, i tenien poc temps per a llegir o fer els deures. Llavors, quan tenien catorze anys, deixaven l'escola i es posaven a treballar a temps complet. Les escoles i universitats on haurien pogut anar tenien uns horaris estrictes. Senzillament, no hi havia cap manera que aquest jovent pogués continuar els estudis.

En els últims quaranta anys, com sap tothom, la revolució en la informàtica i les telecomunicacions ha posat fi a la tirania de la distància. Avui dia, es pot aconseguir accés a Internet des de gairebé qualsevol punt de la capa de la terra —incloent-hi les àrees més llunyanes d'Austràlia. El web ha esdevingut una immensa biblioteca virtual —oberta vint-i-quatre hores al dia, set dies a la setmana— i el correu electrònic crea una xarxa global d'intercanvi social i intel·lectual. Encara hi ha fissures i desigualtats pel que fa a l'accés, i hem vist com la interconnectivitat global també té un costat fosc, però ningú no pot negar que la interconnectivitat electrònica ha creat una oportunitat extraordinària d'expandir l'accés a l'educació i crear noves maneres d'aprendre. La meua pròpia carrera acadèmica —a Austràlia, Europa i els Estats Units— ha coincidit exactament amb l'aparició i creixement d'Internet, i he dedicat una gran part de la meua energia intel·lectual a explorar i perseguir aquesta oportunitat.

Digital technology creates conditions necessary for the democratization of education, but it is not, in itself, sufficient. It is also necessary – at least – to have institutions dedicated to this enterprise, inventive software tools to support it, and educators who can operate in new ways. Some traditional universities have made important contributions to digital democratization; I am particularly proud, for example, that my own institution, MIT, has opened up its resources through the Open Courseware initiative. But the UOC has taken the much more radical step of creating a genuine virtual campus that serves students wherever they may be, whenever they can find time. Technologies and strategies of network-based education will continue to evolve, and the way that it was done in the early twenty-first century will eventually seem as quaintly antiquated as a gothic college quadrangle now does – and the pioneering efforts of UOC, I’m quite certain, will then be remembered as truly groundbreaking.

One of the happy tasks of an institution that takes a radical new path is to invent its own new ceremonies – often, in the process, renewing ancient traditions. It gives me particular pleasure not only to be in Barcelona to accept an honorary doctorate from the UOC, but also to participate in this process of invention and renewal. Thank you.

William J. Mitchell
*Professor of Architecture and Media Arts and
Sciences at Massachusetts Institute of Technology*

La tecnologia digital crea les condicions necessàries per a la democratització de l'educació, però per si mateixa, no és suficient. També és necessari, almenys, tenir institucions dedicades a aquesta empresa, eines informàtiques adequades per a fer-la possible i ensenyants que puguin operar de maneres noves. Hi ha universitats tradicionals que han fet contribucions importants a la democratització digital; estic especialment orgullós, per exemple, del fet que la meua pròpia institució, el MIT, ha obert els seus recursos mitjançant la iniciativa *Open Courseware*. Però la UOC ha fet el pas molt més radical de crear un veritable campus virtual que serveixi als estudiants siguin on siguin i quan els vagi bé. Les tecnologies i estratègies d'ensenyament en xarxa continuaran evolucionant, i la manera com es feia a principi del segle XXI acabarà semblant tan pintorescament antiquada com una universitat de pati interior gòtic ho sembla ara —i els esforços pioners de la UOC, n'estic segur, es recordaran com realment innovadors.

Una de les tasques alegres d'una institució que comença a fer un camí radicalment nou és inventar les seves pròpies noves cerimònies —sovint, en el procés, renovant antigues tradicions. Per a mi és un plaer, no solament ser a Barcelona per a acceptar un doctorat *honoris causa* de la UOC, sinó també participar en aquest procés d'invenció i renovació. Gràcies.

William J. Mitchell
*Professor of Architecture and Media Arts and
Sciences at Massachusetts Institute of Technology*

LAUDATIO
JORDI PUJOL I SOLEY

LAUDATIO
JORDI PUJOL I SOLEY

It is an honour, but not an easy one. How does one present a figure such as Jordi Pujol to the faculty of the Open University of Catalonia; a figure who, rather than needing to be presented, could present all of us (and many more) without fear of making a mistake with our faces, names, home towns, families or professions? How can I tell you ‘who Jordi Pujol is’? Everyone knows him, not just because he has held the highest position in Catalonia for twenty-three years, but also because of his exceptional ability to communicate, which has brought us closer not only to his political intentions, but also his convictions, feelings and his character as a person. How can I proclaim the merits of his links to the Open University of Catalonia which, indeed, he made possible in 1995? It is not easy to praise him, because this praise is self-evident. Very self-evident.

So, I shall insist on avoiding the obvious. I shall avoid showing the Open University of Catalonia faculty the merits of Jordi Pujol. I shall not talk about the political figure, respected and renowned throughout Catalonia and abroad. I shall not talk about the fact that he made the universities one of his priorities whilst in government, nor how this University has, and always will have, a debt of gratitude to he who promoted, founded and fostered it proudly during so many years, nor, even less so, shall I talk about my own personal gratitude to he who entrusted me with this project, which I looked to serve with all my efforts so as not to disappoint him or the country. You already know all this, so I shall not insist upon it.

Let me remind you, however, that the founding of the Open University of Catalonia was not the result of a situation that made its creation foreseeable or inevitable. The UOC, quite to the contrary, was, without doubt, an unprecedented innovation technologically, academically and legally. Furthermore, something about the UOC went against the customs, and, indeed the interests, of many of those who had to approve it and, despite this, the parliament approved it unanimously. This unanimity was a sign of the consensus in Catalonia’s political groups, financial institutions, journalists and universities, without the opinions of all of which the approval and processes required would not have been possible. This was the case because everyone understood that Catalonia would not have a future if, whilst maintaining its roots in its

És un honor, però no és fàcil. Com puc presentar al claustre de la Universitat Oberta de Catalunya una personalitat com la de Jordi Pujol, que, més que necessitar ser presentat, podria ser qui ens presentés a tots nosaltres –i moltíssims més– sense perill d’errar fesomia, nom, població, família i activitat professional? Com us puc dir «qui és» l’Honorable Jordi Pujol? El coneix tothom, no solament perquè ha exercit la més alta representació del país durant vint-i-tres anys, sinó també perquè la seva excepcional capacitat de comunicació ens ha aproximat no solament a les intencions del polític sinó també a les conviccions, als sentiments o al caràcter de la persona. Com puc proclamar els mèrits contrets amb la Universitat Oberta de Catalunya de qui justament la féu possible el 1995? No és fàcil fer la seva «lloança», doncs, perquè és evident. Molt evident.

I, per tant, evito insistir en l’obvietat; evito mostrar al claustre de la Universitat Oberta de Catalunya els mèrits de Jordi Pujol: no parlaré de la seva personalitat política respectada i reconeguda al seu país i fora del seu país, no parlaré del fet d’haver situat el món universitari com una de les prioritats de la seva acció de govern, ni de com aquesta universitat té –i tindrà per sempre– el deute de gratitud per qui la impulsà, la fundà i vetllà per ella, amb orgull, durant tants anys ni –menys encara– parlaré de la meva gratitud personal per qui em confià aquest projecte que vaig procurar servir amb totes les meves forces per no decebre ni a ell ni el país. Ho sabeu i no hi insistiré.

Permeteu-me recordar-vos, però, que la fundació de la Universitat Oberta de Catalunya no va ser el fruit madur d’una situació que fes indefectible i gairebé previsible la seva creació. La UOC, ben al contrari, va ser una novetat sense precedents tecnològics, acadèmics o jurídics segurs. Més encara, alguna cosa de la UOC contradia els hàbits –i, en aquest sentit, els interessos– de molts dels qui havien d’aprovar-la i, malgrat això, el parlament n’aprovà la creació per unanimitat. I aquesta unanimitat responia a una sintonia amb grups polítics, entitats financeres, periodistes i universitats catalanes sense l’opinió dels quals –de tots ells– l’aprovació i el procés que hi menà no haurien estat possibles. I això passava perquè tothom entenia que Catalunya no tenia futur si, alhora que ens arrelàvem al nostre passat històric i a les nostres tradicions nacionals, no ens obríem també i ens posàvem a

historical past and national traditions, it did not also open itself up and embrace cutting-edge innovation. The decisions came later, but it is the opinions that make them possible. As a matter of fact, from very few politicians at that time we could state that, like Jordi Pujol, the idea of urgently being at the cutting-edge of innovation, was central to their agendas. He stated it clearly and repeatedly.

In one of his first written works,⁽¹⁾ he said something that was always present in his thinking: “I am a traditionalist”, he wrote, “in the sense of defending all that which, to a great extent, comes to us from the past, which makes us what we are. However, in turn, I believe only by accepting the future will we find our salvation.” And this future, as we shall see, Pujol saw in innovation. Furthermore, he believed that autonomy was simply an instrument to ensure we did not miss the train of innovation that is vital for any people. He went on to write: “In my lecture entitled ‘The Third Ways’, I referred to our capacity for innovation, and that, if we lose our viability as a people, [this innovation] will come under threat. Because Catalonia is not a country clinging to a mountaintop, or hidden at the bottom of a valley, or stuck between a coast of cliffs and a difficult hinterland. Catalonia is a framework country, a place of confluence. It is a country that is open to all. It is, therefore, a country which cannot adopt a defensive attitude [...] we have to use our imagination and audacity, which are virtues we have in abundance. In short,” he continues, “we have to be both loyal and innovative. We are a long-lasting people, but we have survived thanks to constant change.” These fragments are symptomatic, and symptomatic of 1975, of many texts that reiterated this idea and which guided the course of his thinking.

Obviously, with this mentality, it was logical that he would accept the challenge set by such an innovative university as the UOC; innovative and risky in terms of the technology, the academic model and the legal framework. Let me make two comments on this attitude. Firstly, without the autonomous government, ie, without the Generalitat, the UOC would not exist; nor would it exist, without a Generalitat government that was as convinced as Pujol was that innovation was vital for the survival of our community as a national community. Secondly, this is very much a university attitude, because without this passion for innovation, there is no

1. Jordi Pujol (1976). *Una política per Catalunya* (p. 10). Barcelona: Editorial Nova Terra.

l'avantguarda de la innovació. Les decisions vénen després, però són els estats d'opinió que les fan possibles. Doncs bé, de pocs polítics d'aquelles hores es podria dir amb tanta raó com es pot dir de Jordi Pujol que aquesta idea –la de la urgència d'estar al capdavant de la innovació– era central en el seu programa. Ell l'exposà clarament i reiteradament.

En un dels seus primers escrits⁽¹⁾ afirmava el que serà una constant del seu pensament: «Jo sóc un tradicionalista –escrivia– en el sentit de defensar tot allò que en bona part ens ve del passat, que fa que siguem el que som. Però, en canvi, crec que només en l'acceptació del futur podem trobar la nostra salvació». I aquest futur, ara ho veurem, Pujol el trobava en la innovació. Més encara, creia que l'autonomia era un mer instrument per a no perdre el tren de la innovació que ens és essencial com a poble. Escrivia a continuació: «A la meva conferència de “les terceres vies” em vaig referir a la nostra capacitat d'innovació i al fet que, si perdéssim la nostra viabilitat com a poble, [la innovació] es veuria amenaçada. Perquè “Catalunya no és un país arrapat dalt d'una serralada, o encofurnat al fons d'unes valls o enganxat a una costa abrupta i de rerepaís difícil. Catalunya és un país de marca, un país de pas. És un país obert a tots els vents. És un país, per tant, al qual no serveixen les actituds defensives [...] ens cal fer recurs a la imaginació i a l'audàcia, que són virtuts que tenim. Per dir-ho en forma més concisa», continua escrivint, «hem de ser fidels i alhora innovadors. Som un poble de gran permanència, però que la manté a través d'un canvi constant [...]». Valguin aquests fragments com a símptoma –i un símptoma de 1975– dels molts textos que reiteren aquesta idea i que pauten el curs del seu pensament.

Naturalment, amb aquesta mentalitat és lògic que acceptés el repte d'una universitat tan innovadora –innovadora i arriscada en tecnologia, en model acadèmic i en encaix jurídic– com la UOC. Permeteu-me dos comentaris sobre aquesta actitud. Primer, que sense autonomia –sense Generalitat, vull dir– no existiria la UOC i que sense un govern de la Generalitat convençut com ho estava Pujol que en la innovació estava compromesa la supervivència de la nostra comunitat com a comunitat nacional, tampoc. I, segon comentari, que aquesta és una actitud profundament universitària perquè sense aquesta passió per la innovació no hi ha recerca i la

1. Jordi Pujol (1976). *Una política per Catalunya* (pàg. 10). Barcelona: Editorial Nova Terra.

research, and teaching becomes mere repetition. A university is not an island, and only in a context in which innovation is valued, promoted and supported are universities possible. The country, I feel, responded to this mentality and the most stubborn supporter of this doctrine was and has been (since 1975, let us remember) the man who is today to be invested as a doctor by this university.

But we are not proud to be able to incorporate him into our faculty of doctors just because of what he thought and thinks, but also because of what he has done and does. I feel that this doctorate is not just *honoris causa*, but also *laboris causa*. Because Jordi Pujol has converted this thinking into guidelines for government, decrees and laws over twenty-three years. One of these laws was indeed Law 3/1995, of March 29th, recognising the Open University of Catalonia, which had been created on October 6th, 1994.

But it is not just the work in government where he influenced opinion in favour of the awareness that only through cutting-edge technology could we preserve our roots and move forward towards the future. Jordi Pujol has reiterated his message, not just stressing innovation, constantly and shall we say ‘educationally’ to the extent that some of his intuitions and convictions have come to form part of Catalanist thinking so naturally that there seems little need to discuss them, their being so self-evident. And this is, similarly, seen in universities, because universities think to transform, innovate to share the benefits of innovation, know to transmit knowledge, and teach and research to improve the life of the community. If it makes sense to be demanding and rigorous in work at universities, then it is because of their influence; in other words, because of the social impact that their work has to inspire.

This *laudatio* for the future doctor has an immense field to embrace and could have addressed a great many worthy aspects of this figure, but I have preferred to focus on the man who has transformed the country and made it progress, because I believe that these are the conditions that have allowed an innovative idea not only to find support from the President and his political determination (which is no small matter), but also a very open social mentality that has made this political thinking possible and seen hopes raised in an institution, the Generalitat, where everyone, at that time, wanted to support it and help it take off.

docència s'amagreu en la mera reiteració. La universitat no és una illa, i només en un context en què es valora, s'estimula i s'ajuda la innovació, la universitat és possible. El país, em sembla, responia a aquesta mentalitat, i el motor més tossut d'aquesta doctrina era –des de 1975, que ens consti– qui avui serà investit doctor per aquesta universitat.

Però no ens sentirem orgullosos d'incorporar-lo al nostre claustre de doctors solament pel que pensava i pensa, sinó també pel que ha fet i fa. Em sembla que aquest és un doctorat no solament *honoris causa* sinó també *laboris causa*, perquè Jordi Pujol ha convertit aquest pensament en orientacions de govern, en decrets i en lleis durant vint-i-tres anys. Una d'aquestes lleis, exactament la 3/1995, de 29 de març, reconeixia la Universitat Oberta de Catalunya, que havia estat creada el 6 d'octubre de 1994.

Però no és tan sols en la feina de governant on trobem la seva influència en la creació d'aquest estat d'opinió a favor de la consciència que només en l'avantguarda tecnològica podríem preservar les arrels i projectar-nos cap al futur. Jordi Pujol ha reiterat el seu missatge –i no solament el de la innovació– d'una manera tan constant i, diguem-ne, «pedagògica» que alguna de les seves intuïcions i conviccions s'han integrat en el pensament del catalanisme amb la naturalitat d'allò que gairebé no cal discutir perquè és evident. I això també és molt universitari: perquè és universitari pensar per a transformar, innovar per a compartir els beneficis de la innovació, saber per a transmetre, ensenyar i investigar per a millorar la vida de la comunitat. Si algun sentit tenen l'exigència i el rigor en la tasca universitària és justament per la seva influència i, en altres paraules, pel sentit social que ha d'inspirar el seu treball.

Aquesta *laudatio* del futur doctor té un vastíssim camp on es pot aplicar i podria haver-la adreçat a molts aspectes de la seva personalitat que ho mereixerien, però jo he preferit centrar-la en l'home que ha transformat el país i que l'ha fet avançar, perquè crec que aquestes condicions són les que han permès que una idea innovadora no tan sols trobés la sintonia del president i la seva determinació política –que no és poc–, sinó també una mentalitat social molt oberta que havia fet possible el pensament polític i que estava il·lusionada amb una institució com la Generalitat, que tots, en aquells moments, volíem empènyer i ajudar a prendre el vol.

But, there is a third aspect of the figure of Jordi Pujol that is closely linked to universities and which has been key in our institution: this is the way that he has taken on his responsibilities. There is not enough with simply knowing and doing: what has to be done has to be done with all the risks involved in acting in accordance with one's own convictions and doing so with the courage and determination of someone who fully knows their responsibilities. Without this resolute and responsible figure, the process leading to the UOC would have remained stuck in the offices and meeting rooms. The Honourable Jordi Pujol knew what he wanted and everyone else knew what he wanted. For this reason, we can celebrate this solemn occasion today at the Open University of Catalonia.

I now wish to move away from politics and into the field of education; because, as Jordi Pujol has also said,⁽²⁾ universities have to be “an authentic school to train people and not just to harvest intelligence”. We have the immense privilege to be able to train university students, but with this privilege come more responsibilities. I realise that this may sound like a moral sermon and not overly academic, but I feel that it is very academic, because I agree with what Jordi Pujol wrote in a text in 1979: “Universities have to serve to learn to differentiate between the essential and the accessory, to esteem values and realities that last longer than men.” In other words, being a member of this faculty of doctors means that moral values required of those who have had the privilege of being trained at a university cannot be accessories: we have to take risks in what we do and think. Jordi Pujol has been a living example of this. His patriotism has been a catalyst for his philosophy, the thinking, and his determination in civil matters, the doing. For this reason, we have the Open University of Catalonia, and, likewise, for this reason, I feel proud to be able to proclaim his merits to be named ‘Doctor *Honoris Causa*’ by this illustrious faculty. The UOC has been enriched by a figure such as his, a figure who has thought, acted and had the courage needed to serve this country and transform it. For all this, Jordi Pujol deserves this Doctorate and our gratitude.

Gabriel Ferraté i Pascual
Rector of the Universitat Oberta de Catalunya
from 1994 to 2005

2. Jordi Pujol (1979). *Construir Catalunya* (p. 89). Barcelona: Pòrtic.

Però hi ha encara un tercer aspecte de la personalitat de Jordi Pujol que és molt universitària i que ha estat determinant per a la nostra institució: és la manera com ha assumit les pròpies responsabilitats. No n'hi ha prou de saber i de fer: cal fer el que cal amb tot el risc que comporta actuar d'acord amb les pròpies conviccions i fer-ho amb el coratge i la determinació de qui coneix bé les seves responsabilitats. Sense aquest caràcter resolutiu i responsable, el procés de la UOC s'hauria empantanegat en despatxos i en sales de reunió. L'Honorable Jordi Pujol sabia el que volia i els altres sabien que ell ho volia. Per això avui celebrem aquesta solemne sessió a la Universitat Oberta de Catalunya.

I ara surto de l'espai polític per entrar en el de la formació. Perquè, com ha escrit⁽²⁾ també Jordi Pujol, la universitat ha de ser «una autèntica escola de formació d'homes i no de simple conreu de la intel·ligència». I els universitaris que tenim l'immens privilegi de poder-nos formar assumim amb aquest privilegi més responsabilitats. Ja sé que ara vorejo el sermó moral i que això pot semblar a alguns poc acadèmic, però a mi m'ho sembla molt, d'acadèmic, perquè estic d'acord amb el que escriu Jordi Pujol en un text de 1979: «La universitat ha de servir per a aprendre a distingir l'essencial de l'accessori, a estimar uns valors i unes realitats que duren més que els homes» És a dir, que per a ser membre d'aquest claustre de doctors no són accessòries les virtuts morals que són exigibles als qui han tingut el privilegi de formar-se en una universitat: arriscar-se a pensar i a fer. Jordi Pujol ha estat exemplar en això. El seu patriotisme ha estat un motor de pensament –el pensar– i de determinació civil –el fer. Per això tenim la Universitat Oberta de Catalunya i per això, també, em sento orgullós de proclamar els seus mèrits per a obtenir d'aquest il·lustre claustre la condició de doctor *honoris causa*. És la UOC que s'enriqueix amb una personalitat com la seva, que ha pensat, ha actuat i ha tingut el coratge necessari per a servir el país i transformar-lo. Per tot això l'Honorable Jordi Pujol mereix aquest doctorat i la nostra gratitud.

Gabriel Ferraté i Pascual
*Rector de la Universitat Oberta de Catalunya
del 1994 al 2005*

2. Jordi Pujol (1979). *Construir Catalunya* (pàg. 89). Barcelona: Pòrtic.

SPEECH BY MR.
JORDI PUJOL I SOLEY

DISCURS DEL SR.
JORDI PUJOL I SOLEY

THE POLITICIAN'S RESPONSE TO CHANGE

Ms. Rector, distinguished members of the academic authorities, ladies and gentlemen:

First of all, I would like to express my gratitude at being awarded this Honorary Doctorate by the Universitat Oberta de Catalunya (UOC, the Open University of Catalonia). An honour such as this is always a reason for satisfaction but, as you will understand from the content of my speech, coming as it does from the Universitat Oberta de Catalunya, this pleasure is especially great.

Thank you very much.

I have had my doubts as to the subject of my acceptance speech. Someone suggested to me that I spoke of what I call IVA, something that lies at the heart of the work that the *Fundació Centre d'Estudis Jordi Pujol* is looking to carry out. Let me make it clear, should anyone is unaware of the fact, that, in this case, IVA does not stand for *Impost sobre el Valor Afegit* (Value Added Tax), but rather “Ideas, Values and Attitudes”; in other words, that I speak of the fact that, although a country needs politicians and businesses, universities and schools, trades union and professionals of all kinds, additionally and perhaps above all, it needs clear ideas (about what it is and what it wishes to be), solid values, strong convictions and positive, constructive attitudes. I could also have spoken of what I call “the morals of responsibility”, or “the building of a responsible society” or “the rejection of the morals of avoiding responsibility”. Or, I could also speak of the UOC, because I myself and my government had a role in its creation.

However, the idea of the UOC has suggested to me another subject matter: the change, the transformation that our society is undergoing, precisely because the UOC is an example of a good response to this challenge. Neither the country, nor the *Generalitat* (the government of Catalonia) nor I myself have always done so well. However, in this case, we have. To a great extent, because there was someone who had clear ideas about the need for such a university and knew how to turn this idea into reality. I am, of course, referring to Dr. Gabriel Ferraté. It is perhaps this that

EL POLÍTIC DAVANT DEL CANVI

Excel·lentíssima i Magnífica Senyora Rectora, distingides autoritats acadèmiques, senyores i senyors,

Primer de tot vull expressar el meu agraïment per l'honor que la Universitat Oberta de Catalunya em fa nomenant-me doctor *honoris causa*. Un nomenament així sempre és motiu de satisfacció, però, com vostès comprendran pel contingut del meu discurs, venint de la Universitat Oberta de Catalunya aquest goig és especialment gran.

Moltes gràcies.

He tingut dubtes sobre el tema del meu discurs de doctorat. Algú em va suggerir que parlés d'allò que jo en dic l'IVA, i que és el nucli central del treball que mira de dur a terme la Fundació Centre d'Estudis Jordi Pujol. Aclareixo, per si algú no ho sap, que en aquest cas IVA no vol dir 'impost sobre el valor afegit', sinó 'idees, valors i actituds'; és a dir, parlar del fet que, si bé un país necessita partits polítics i empreses, universitats i escoles, sindicats i professionals de tota mena, a més, i en part sobretot, necessita idees clares –sobre què és i què vol ser–, valors sòlids, conviccions fortes i actituds positives, actituds constructives. També podia haver parlat d'allò que jo en dic “la moral de la responsabilitat”, o “la construcció d'una societat responsable” o “el rebuig de la moral de la desvinculació”. O bé també podria parlar de la UOC, perquè jo mateix i el meu govern vàrem tenir un paper en la seva creació.

Però la idea de la UOC m'ha suggerit un altre tema: el del canvi, el de la transformació que viu la nostra societat, justament perquè la UOC és un exemple de bona resposta a aquest gran repte. No sempre ni el país ni la Generalitat ni jo mateix ho hem fet tan bé. En aquest cas, sí. En gran part perquè hi hagué qui va tenir idees clares sobre la necessitat d'una universitat així i va saber convertir la idea en realitat. Em refereixo, naturalment, al Dr. Gabriel Ferraté. Potser per això m'indueix a parlar del canvi en general, del canvi que hem viscut durant els darrers anys i de

inspires me to speak of change in general, of the change we have experienced in recent years and of the revolution we are currently living through: a change that is rapid, far-reaching and which is shaking everything to its very foundations.

Allow me, if you will, to talk a little from my experience as a politician, and more specifically as a government politician, to talk of change, and of crisis: change or crisis at the beginning of the eighties, a very serious crisis, economic and social, a crisis of approach. Terrible unemployment. Companies were closing, one after the other. The first goal was simply to fend off the blows and keep up people's morale, taking advantage of anything positive—all the little victories—and to continue repeating and reminding everyone of everything good that we had, all the triumphs that, despite everything, we achieved. One recurring phrase in my speeches at this time was “don't be afraid”. Don't be afraid, because we have this, that and the other and we have experience of overcoming a crisis. “Don't be afraid”: keep people's spirits up, bolster their confidence.

Also of course, do things, and make them show up: from roads to schools, even if it meant taking on debt, and messages, from the Directorate-General of Research and Universities, to travelling to Japan, sometimes bordering on the ridiculous; the 1980 budget for Research and Universities: 50 million. Ridiculous! Barely enough to pay for a few grants and two or three Beckmans for a couple of labs. This was tantamount to nothing, but powers over this had still not been transferred to us. In fact, to a great extent, they never have been. What the Generalitat has done of research, had to be done via its universities, which transferred the powers to us. In fact, in 1980, we didn't have to give anything to Research and Universities, but it was a gesture, almost a ridiculous one, I say again, and accompanied by another one, this time by no means ridiculous: the appointment as Director-General a man of indisputable prestige—Ramon Pascual. All this was meant to say: now we are doing nothing, or next to it, but we are showing the path to follow, the one that we shall follow and that has been followed. This university, the UOC, provides confirmation that this has been the case, as shown by the magnificent work carried out by Mas-Colell from 1998 to 2003, too. This I think I can say without resorting to narrow party politics.

la revolució que ara vivim; d'un canvi ràpid, profund, que ho sotragi tot.

Permetin-me que en parli una mica des de la meua experiència de polític, i més encara de polític de govern, que els parli de canvi, i de crisi: canvi o crisi de començament dels vuitanta, una crisi molt greu, crisi econòmica i social, crisi d'una manera de fer. Molt i molt d'atur. Les empreses tancaven una darrere l'altra. El primer objectiu era simplement parar cops, i mantenir la moral de la gent, i aprofitar tot el que fos positiu –totes les petites victòries– i anar repetint i recordant tot el que teníem de bo, tots els trumfos que malgrat tot teníem. Una frase recurrent dels meus discursos aleshores era “No tingueu por”. No en tingueu perquè tenim això i això i allò, i perquè tenim una experiència de superació de crisi. “No tingueu por”: salvar la moral de la gent, la confiança de la gent.

I fer coses, naturalment, i fer-les lluir: des de carreteres fins a escoles, ni que fos amb endeutament, i missatges, des de la Direcció General de Recerca i Universitats fins a anar al Japó, de vegades fregant el ridícul; un pressupost l'any 1980, de 50 milions per a Recerca i Universitats: ridícul, amb prou feines per a pagar unes quantes beques i comprar un parell o tres de Beckman a algun laboratori. Això i res era el mateix, però és que no les teníem traspassades encara, aquestes competències. I, de fet, en gran part no ens les han traspassades mai. El que la Generalitat ha fet de recerca ho ha hagut de fer a través de les universitats, que aquestes sí que ens les varen traspassar. De fet, l'any 1980, a Recerca i Universitats no hi havíem de posar res; però era un gest, quasi ridícul, repeteixo, i acompanyat d'un altre gest, aquest no pas ridícul: nomenar director general un home de prestigi indiscutible, en Ramon Pascual. Tot plegat venia a dir: ara no farem res o quasi res, però indiquem el camí que cal seguir, el camí que seguirem i que s'ha seguit. Aquesta universitat, la UOC, confirma que ha estat així; i, per exemple, la magnífica tasca d'en Mas-Colell del 1998 al 2003, també. I crec poder-ho dir sense caure en partidisme polític.

O bé, en el camp dels missatges i del discurs (no dic dels discursos, sinó del discurs): anar al Japó. Per què al Japó? Per captar inversions japoneses, per veure si podem exportar alguna

Or, in the field of messages and discourse (I don't mean speeches, but discourse): going to Japan. Why to Japan? To attract Japanese investments, to see if we could export something but, above all –since it was surprising that one of the Generalitat first official trips was to Japan– to tell the Catalans, who were then a little timid and frightened, that our world was the World, that our world could be the World and that our world will be the World. This is said more clearly and louder by going to Japan, rather than to Toulouse, Milan or even Paris, although we do have to go there, too, a lot.

This is what I call discourse, not speeches or talks: discourse, that is, a line of argument, which explains or simply suggests a plan, a horizon. And, at a time of change or crisis, which was also a time of disorientation, in some areas of political and psychological immaturity and, in others, of great worry, this is as important as the specific actions that are carried out.

We were lucky, at that time, that many people were grateful and appreciated what was being done, however modest. Nowadays, this happens a lot less. Today, many –not everyone, but many– are fed up, have seen it all and don't appreciate anything, or appreciate it very little. This I can say with the peace of mind afforded by my no longer being actively involved in politics.

Well, the fact is that the country managed to hold on, recovered, and grew again. There was a great change.

There was a relatively rapid maturing of the country and a significant economic recovery, as well as very considerable social progress. The Generalitat consolidated its position and was strengthened: there was a sense of self-government. The social cohesion of the country became more consolidated, and people noticed it. People took on board the slogan “our world is the World” and acted accordingly. And there were some great initiatives springing from differing institutional origins, one of which was especially spectacular: that of the Barcelona Olympic Games, which symbolised the country's recovery of its spirit and confidence.

Not everything was such a success, however. We now realise, for example, that the direction we took in the field of education

cosa, però sobretot –ja que sorprenia que un dels primers viatges oficials de la Generalitat fos precisament al Japó– per dir als catalans, aleshores una mica encongits i espantats, que el nostre món és el Món, que el nostre món pot ser el Món i que el nostre món serà el Món. I això es diu més clar i amb veu més forta anant al Japó més que a Tolosa o a Milà o fins i tot a París, tot i que també hi hem d'anar, i molt.

És això el que en dic el discurs, no els discursos i discursets: un discurs, és a dir, l'argument, que explica o simplement que suggereix un projecte, un horitzó. I en un moment de canvi o de crisi, que aleshores també era de desorientació, i en alguns sectors d'immaduresa política i psicològica i en altres d'angoixa, això és tan important com les accions concretes que es fan.

Teníem la sort, aleshores, que molta gent era agraïda, valorava el que es feia, encara que fos modest, cosa que ara passa menys. Ara molta gent –no tota, però molta– va tipa, va sobrada i no valora res, o ho valora poc. Ho puc dir amb la tranquil·litat que em dona no ser ja un polític en actiu.

Bé, el cas és que el país va aguantar, es va recuperar, va tornar a créixer. Hi hagué un gran canvi.

Hi hagué una relativament ràpida maduració del país i una recuperació econòmica notable, i també un avenç social molt considerable. La Generalitat es va consolidar i afermar, hi hagué una sensació d'autogovern. Es va consolidar la cohesió social del país, i la gent ho va notar. La gent va interioritzar allò d'"el nostre món és el Món" i va actuar en aquest sentit. I hi hagué algunes grans iniciatives d'orígens institucionals diversos, i una d'especialment espectacular, la dels Jocs Olímpics de Barcelona: varen simbolitzar aquesta recuperació del temps i de la confiança del país.

No tot va ser tan reeixit. Ara ens adonem, per exemple, que l'orientació que vàrem prendre en el tema de l'ensenyament té punts febles importants. Però també aquí es va optar per un gran canvi, tècnic i sobretot ideològic. No crec que es pugui parlar de fracàs –seria injust i inexacte–, però en tot cas només d'un èxit a mitges, amb el perill d'esdevenir fracàs.

had significant weaknesses. But here too, the decision was made to opt for a great change, both technical and, above all, ideological. I don't think one can talk of failure –which would be both unfair and untrue– but it was only half successful, with the danger of turning into a failure.

All this is the history of a change, of a great change, of a change that was, generally speaking, a success, in part guided by politicians but also in part –a great part– by a society that knew how to respond well.

* * * * *

By the first half of the nineties, it appeared that the outlook was clearly positive. Although, surprisingly, the hope and optimism of the Olympic Games faded rapidly due to the economic crisis of 1991-1993, they soon came back. We had the sensation that we were coming out of the economic crisis, and it was true, that Europe and the EU were really moving forward and that we would benefit from this, that a new period of dialogue with Spain was opening up, that the Mediterranean and Southern Europe were becoming more important, that, in the area immigration (the great preoccupation of the seventies and eighties) progress had been made in cohesion and coexistence, as it had in the consolidation of the Catalan identity and in the proper workings of the “social elevator”, which is, by the way, a basic precondition for the proper working of the country and even for the conservation of its identity. The fact is that, in the nineties, and going beyond the mere circumstances of the moment, forecasting that we were entering a new era (whose scope and outline we were not really able to define), I commissioned a study to forecast how Catalonia might progress, from then –1992– to 2010.

To be perfectly honest, I have to say that I do not know if we were able (or if I was able) to foresee the sheer scale of the change which was to affect us, or its speed, the acceleration it has undergone, or if we have been able to adapt to it well enough. Perhaps, sometimes, this is because we have not been able to do so, because Catalonia has always had to act with numerous political and economic restrictions. There may be a bit of everything.

Tot això és la història d'un canvi, d'un canvi molt gran, d'un canvi en termes generals reeixit, en part pilotat pels polítics, però en part també –i en part important– per una societat que va respondre bé.

* * * * *

Situats a la primera meitat dels anys noranta, va semblar que s'obrien perspectives francament positives. Tot i que sorprenentment la il·lusió i l'optimisme dels Jocs Olímpics es varen esvaïr molt ràpidament a causa de la crisi econòmica dels anys 91, 92, 93, es varen recuperar aviat. Vàrem tenir la sensació que sortíem de la crisi econòmica, i era veritat; que Europa, i la UE, anaven definitivament endavant i que d'això ens en beneficiaríem molt; que s'iniciava una nova etapa de diàleg amb Espanya; que el Mediterrani i el sud d'Europa guanyaven pes; que en la problemàtica de la immigració –gran preocupació dels anys setanta i vuitanta– s'havia progressat en el sentit de cohesió i convivència, també de consolidació identitària catalana i de bon funcionament de l'ascensor social, que, per cert, és una condició bàsica per al bon funcionalment del país i fins i tot per al manteniment de la seva identitat. El cas és que al tombant dels anys noranta, més enllà de la conjuntura, i en previsió que entràvem en una etapa nova –de la qual no sabíem definir ben bé ni l'abast ni el contorn–, vaig fer fer un estudi de prospectiva de com podia anar Catalunya d'aleshores, 1992, al 2010.

Amb tota sinceritat he de dir que no sé si vàrem saber –o vaig saber– preveure tota la magnitud del canvi que ens venia a sobre ni la seva rapidesa, l'acceleració que hi ha hagut ni si ens hi hem sabut adaptar prou bé. De vegades potser és que no ho hem pogut fer, perquè sempre Catalunya ha hagut d'actuar amb moltes limitacions polítiques i econòmiques. Pot haver-hi una mica de tot.

Tinguin ben present que el telèfon mòbil apareix a gran escala l'any 1994 i que Internet no es generalitza, és a dir, no penetra a les oficines i també a les llars, fins al 1996. Recordo que a les primeries de la meua presidència una de les iniciatives que el meu govern va prendre fou la creació d'alguns centres d'ensenyament gratuït i no oficial –és a dir, sense títol ni res– de maneig dels

Bear in mind that the mobile telephone only appeared on a large-scale basis in 1994 and that the Internet did not become commonplace (i.e. it did not enter our homes and offices) until 1996. I remember that, at the beginning of my term as President, one of my government's initiatives was to create teaching centres that were free and unofficial (that is, they didn't give a certificate or anything) on handling managing computers. At the time, there weren't even the academies which were soon to spring up like mushrooms, making the Generalitat's centres unnecessary. This gives you some idea of the change.

Remember that, in 1989, nobody was yet talking about China. Except for Felipe González, I'm fairly sure that I was the first Spanish politician to go there, with Montserrat Caballé and people from the world of culture, but above all with business people. Alain Peyrefitte, a French politician, had written some years previously *Quand la Chine s'éveillera* ('When China awakes'), forecasting that, on that day, the world would change from top to bottom. And so it has come to pass. However, in 1989, when I was in Peking, I just coincided with the events of Tiananmen Square, few (even of us) believed in China. I did, and I believed in its subsequent evolution, proof of which can be found (something that may probably be no source of pride for me) in that I did not wish to condemn too roundly the events of Tiananmen Square. In that, too, I was in agreement with Felipe González.

And the Berlin Wall fell, in November of 1989. This didn't take us completely by surprise. Proof of this is that, in the spring of 1989, when I was Vice-President of the Assembly of European Regions, with the President being that of the Veneto, Carlo Bernini, we decided to hold our annual assembly at the end of October in Vienna. Why there? Because, we said, the Soviet world is thawing and one of the ways in which the desire for freedom is shown is through the regions. And this is a way that is more tolerated than political parties. And Vienna is, for the people of Central and Eastern Europe, the natural point of contact with the West and, in fact, with democracy.

This we did and it was a success. However, once again, the speed and scale of events were too much for us. A month later, the entire Soviet bloc fell apart, creating a new political, economic

ordinadors. No hi havia encara ni les acadèmies que al cap de poc varen aparèixer com bolets i que varen fer innecessaris els centres de la Generalitat. Això dóna idea del canvi.

Pensin que l'any 1989 encara no es parlava de la Xina. A part d'en Felipe González, em sembla molt que vaig ser el primer polític espanyol que hi vaig anar, amb la Montserrat Caballé i gent del món de la cultura, però sobretot amb empresaris. Peyrefitte, un polític francès, havia escrit anys abans *Quand la Chine s'éveillera* i pronosticava que aquell dia el món canviaria de dalt a baix. I així ha estat. Però el 1989 –i justament vaig coincidir a Pequín amb els fets de Tiannanmen– encara pocs hi creien, o hi creïem, en la Xina. Jo hi creia, i creia en l'evolució que després ha tingut, i la prova és –i probablement això no és cap motiu d'honor per a mi– que no vaig voler condemnar rotundament els fets de Tiannanmen. En això també vaig coincidir amb en Felipe González.

I el mur de Berlín va caure, el novembre de 1989. No ens va agafar del tot de sorpresa. La prova és que a la primavera de 1989, essent jo vicepresident de l'Assemblea de Regions d'Europa i essent-ne president el president del Vèneto, Bernini, vàrem decidir que a final d'octubre faríem assemblea anyal a Viena. Per què a Viena? Perquè, dèiem, el món soviètic es va desglaçant i una de les maneres de manifestar-se l'ànsia de llibertat és a través de les regions. I és una manera més tolerada que no pas els partits polítics. I Viena és per als centreeuropeus i els europeus orientals el lloc natural de contacte amb l'occident, i de fet amb la democràcia.

I ho vàrem fer així i fou un èxit. Però altre cop la rapidesa i magnitud del fenomen ens va superar. Un mes més tard tot el bloc soviètic s'esmicolava i ens creava una situació política, econòmica i psicològica nova, una situació que ens va obligar a agafar altra vegada l'avió, aquest cop per a anar a Wolfsburg, a la seu de Volkswagen. Dos cops havíem col·laborat ja, eficaçment, a fer que VW continués apostant per Espanya, i més específicament per Catalunya, i no havia estat fàcil; però al final ja era un fet que VW i SEAT construïen una nova, i gran i molt moderna fàbrica a Martorell. Ara bé, amb la reunificació alemanya, i amb la incorporació del que aleshores era Txecoslovàquia, tot això podia perillar. No fou així, però des d'aleshores l'amenaça dels països

and psychological situation, a situation that once again forced us to take a plane, this time to Wolfsburg, to the Volkswagen headquarters. By two times we had already been of effective help in ensuring that VW continued to back Spain, and more specifically Catalonia. It had not been easy, but in the end it was already a fact that VW and SEAT were building a large, new, modern factory in Martorell. Now, with the reunification of Germany, and with the incorporation of what was then Czechoslovakia, everything could once again be in danger. This did not come to pass but, since then, the threat of Central European countries has hung over us. And this forced us to monitor very closely the decisions made by VW.

Allow me to tell you an anecdote that illustrates well the situation, the challenge of innovation and the pressure of change. One day in Wolfsburg, the VW President, Ferdinand Piëch, in his direct manner, said to me: “Mr. President, I congratulate you. What you have done in recent years in Catalonia is magnificent. Catalonia has come a long way”. A pause. “But, if you go on like this and don’t change a lot more, you’re finished”. This came as quite a surprise, obviously. Then he took a piece of paper and put three dots on it: one in the middle –“This is Catalonia”, he said–, one at the bottom right –“and this is Bratislava;”– and one at the top left –“this is Wolfsburg. If you stay where you are or, worse, want to compete with Bratislava, you’re finished. You can only save yourselves if you become like Wolfsburg”. Leaving aside the fact that Wolfsburg today is in a pretty poor state, his meaning was clear. This had to be the goal for SEAT and, in general, for Catalunya.

All this, I stress, happened at the dawn of a great change in Europe, in Spain and in Catalonia, of a great crisis, be it positive or negative: look what has happened over the course of the nineties and up to today.

Firstly, the explosion of new technologies (of mobile phones and the generalisation of the Internet), which I have already mentioned, and of all the ICTs. Also, globalisation in all spheres –economic, political, cultural, etc.– which has some consequences which are especially threatening for us, such as delocalisation (note carefully: these are both threatening and promising, and perhaps more promising than threatening, but, in any case, problematic), with a special impact from tremendously destabilising phenomena,

centreeuropeus ha pesat sobre nosaltres. I ens va obligar a un marcatge molt de prop de les decisions de VW.

Permetin-me una anècdota que explica bé la situació, el repte de la innovació i la pressió del canvi. Un dia a Wolfsburg el president de VW, el senyor Ferdinand Piëch, amb el seu estil bastant dur, em va dir: “Sr. President, el felicito. El que vostès han fet a Catalunya durant els últims anys és magnífic. Catalunya ha progressat molt”. Pausa. “Però, si continuen així i no canvien molt més, vostès estan perduts”. Sorpresa meva, és clar. Aleshores ell va agafar un paper i hi va dibuixar tres punts: un al mig – “Això és Catalunya”, va dir–, un a la part baixa de la dreta –“i això és Bratislava;”– i un a la part alta de l’esquerra –“això és Wolfsburg. Si vostès es queden on són o, pitjor, volen competir amb Bratislava, estan perduts. Vostès només es poden salvar si arriben a ser com Wolfsburg”. Deixo de banda que ara Wolfsburg està francament malament. El sentit de la frase és evident, i el que això tenia de repte per a SEAT i en general per a Catalunya.

Tot això, repeteixo, passava a les envistes d’un gran canvi a Europa, a Espanya i a Catalunya, d’una gran crisi, en positiu o en negatiu, perquè: mirem què ha passat durant els noranta i fins ara.

Primer, la irrupció de les noves tecnologies, dels mòbils i de la generalització d’Internet, que ja he esmentat, i de totes les TIC; a més, la globalització en tots els ordres –econòmic, polític, cultural, etc.–, amb algunes conseqüències especialment amenaçadores per a nosaltres, com les deslocalitzacions (atenció, amenaçadores i prometedores; potser més prometedores que amenaçadores, però en tot cas problemàtiques), amb especial incidència de fenòmens tremendament desestabilitzadors, com la irrupció de la Xina, de la qual fa només deu anys es parlava encara ben poc.

Aturem-nos un moment en aquest punt. No es pot dir que això a Catalunya l’agafés del tot desprevinguda. En el terreny econòmic vàrem ser els primers a Espanya –fora d’algunes grans empreses bancàries o del tipus Telefónica, Repsol, etc.– que vàrem començar a situar-nos fora, des del Marroc fins a la Xina passant pels països de l’Est. En el terreny intel·lectual Catalunya va elaborar una doctrina que feia compatibles la globalització i les identitats. En el terreny polític vàrem defensar la idea d’una

such as the sudden appearance of China on the world stage, something that was hardly talked of only ten years ago.

Let us ponder this point a while. It cannot be said that this took Catalonia completely unaware. In the economic field, we were the first in Spain (with the exception of some large banks or companies like Telefónica, Repsol, etc.) to have a presence abroad, from Morocco via the countries of the East to China. In the intellectual sphere, Catalonia drew up a doctrine that made globalisation and individual identities compatible. In the political one, we defended the ideal of a strong Europe. Within the framework of Spain, we suggested to all who would listen, that something we labelled a new historic cycle would be commenced. However, we must concede that the wave swept right over us. We haven't drowned, it hasn't destroyed us, but it has swept over us, over us and all of Europe. There is a crisis which has affected Europe greatly, which Catalonia could suffer if it is not careful, and Spain believes it won't affect it, but which may well find on top of it in three or four years.

There is no need to go on about Europe's crisis: it is obvious, and painful in more ways than one. It is a continent that is timid—in its internal affairs, to the outside world—suffering from old and tired political and intellectual thought, with decadent demographics, without leadership. This affects Catalonia, obviously, but does not mean that it does not have strengths and does not stop the balance of the world from moving and thus Europe from having its possibilities, if it is capable of overcoming its uneasiness and its laxness. And there is another great challenge to Europe and, even more so, to Catalonia: immigration.

It was around 1990 when I announced, with satisfaction, that the issue of immigration in Catalonia had been solved. This wasn't exactly true, I know, nor our identity was consolidated enough, but the degree of cohesion of our society and the level of peaceful coexistence, and of general acceptance of “Catalan-ness” (an acceptance that was not always experienced and lived, but that was socially and politically effective), all this had enough substance and weight and was also accompanied by a strong economic and social progress, and the proper working of the “social elevator”, and by enough collective self regard so that, pushing it just a little—just enough to infuse confidence and ambition—we could say

Europa forta. En el marc espanyol vàrem suggerir, als uns i als altres, que es podia iniciar allò que en dèiem un nou cicle històric. Però hem d'admetre que l'onada ens ha passat per sobre. No ens ha ofegat, no ens ha destruït, però ens ha passat per sobre, a nosaltres i a tot Europa. Hi ha una crisi que Europa nota molt, que Catalunya podria notar per mica que badem, que Espanya creu que no l'afecta, però que és molt possible que se la trobi a sobre d'aquí a tres o quatre anys.

No cal insistir en la crisi europea: evident, penosa en més d'un aspecte; un continent poruc –poruc en els afers interns, poruc de cara al món–, amb un pensament polític i intel·lectual envellit, amb una demografia decadent, sense lideratge. I això a Catalunya l'afecta; però això no treu que continua tenint molts actius, de tota mena, i no treu que l'equilibri del món està en moviment i que, per tant, Europa té possibilitats, si és capaç de superar el seu desconcert i el seu relaxament. I un altre gran repte europeu i més encara català: la immigració.

Pels volts de 1990 vaig anunciar, amb satisfacció, que a Catalunya el tema de la immigració estava resolt. No era ben bé veritat, ho reconec, ni estava prou consolidada la nostra identitat, però el grau de cohesió de la nostra societat i el grau de convivència, i d'acceptació general de la catalanitat (acceptació no sempre acompanyada de prou vivència, però socialment i políticament efectiva), tot això tenia prou gruix i prou pes, i anava acompanyat, a més, d'un progrés econòmic i social molt fort i d'un bon funcionament de l'ascensor social, i amb prou grau, a més, d'autoestima col·lectiva perquè forçant un pèl la nota –el punt just per a acabar d'infondre confiança i ambició– poguéssim dir que la immigració ja no era problema. I més coses: per exemple, que havíem d'aspirar a ser presents a Europa o que podríem fer un paper molt determinant a Europa. Però ara parlem d'immigració.

La nostra afirmació d'aleshores ha estat errònia. I la immigració és un fet de gran transcendència, arreu, i especialment a Catalunya.

Val a dir que la Generalitat fou la primera a adonar-se de l'error. Per això ja el 1998 va impulsar a través del grup parlamentari de

that immigration was no longer a problem. This and more: for example, that we had to aspire to a presence in Europe or that we could have a highly determinant role in Europe. But let us now talk of immigration.

Our claim at the time was wrong. And immigration has become vitally important everywhere, and especially in Catalonia.

It is worth noting that the Generalitat was the first to realise its error. It was for this reason that, in 1998 it promoted, via the CiU parliamentary group, an immigration bill in the Spanish Parliament. There was already considerable immigration, but, above all, the flood could be seen coming. We saw it coming, with all its consequences.

It was everyone's fault –ours too– and due to the mentality that arose (unrealistic and naïve) that the law turned out badly and had to be changed shortly afterwards. It was one of those cases in which the doublespeak of many politicians, especially the so-called “progressive” ones, was so clearly revealed. They came and said to me: “Pujol, since you can speak to the government, make sure that the Act is not so permissive or so open”. Their public discourse was completely different.

I am not going to analyse now whether immigration, as it is occurring now, is a problem, a challenge or an opportunity, or whether it is a requirement. In fact, it is all this at the same time. I will not talk of its influence on the economy or what it means for social cohesion or, above all, what it may signify for the Catalan identity. I just want to say that the way in which it has occurred, its characteristics and sheer scale, have clearly overwhelmed our predictions —or mine, so as not to avoid any responsibilities here. And this has been felt for four or five years now in schools, in healthcare, in social work, in the employment market and in the language situation, etc. It would probably have been difficult to do more than we did: however, all in all, I mention it as a case of failure to forecast, or forecast accurately enough, a change, or of insufficient response, or perhaps of the impossibility of responding sufficiently.

Add to this the other changes that have occurred over the last ten years, and sometimes only over the last five: a crisis in the

CiU en el Congrés dels Diputats un projecte de llei d'immigració. Ja hi havia força immigració, però sobretot es veia a venir l'allau. La vèiem venir, amb totes les seves conseqüències.

Per badada de tots plegats –també nostra– i per la mentalitat que s'havia anat creant, molt irreal i angèlica, el cas és que la llei va sortir malament i es va haver de canviar poc després. Fou un dels casos en què es va posar de manifest el doble llenguatge de molts polítics, especialment de molts autoanomenats progressistes. Venien i et deien: “Pujol, ja que podeu parlar amb el Govern, mireu que la Llei no sigui tan permissiva ni tan oberta”. El discurs públic era un altre, del tot diferent.

Ara no entraré a analitzar si la immigració, en la forma que es produeix, és un problema o és un repte o és una oportunitat, o si és una necessitat. De fet, ho és tot alhora. No entraré en la seva influència en l'economia o en el que representa per a la cohesió social o, sobretot, el que pot significar per a la identitat catalana. Simplement vull dir que per la forma, les característiques i el volum amb què s'ha produït ha desbordat àmpliament les nostres previsions, o les meves, per a no defugir cap mena de responsabilitat. I això s'ha notat des de fa quatre o cinc anys a l'escola, a la sanitat, a l'assistència social, etc., i en el mercat de treball i en la situació lingüística, etcètera. Probablement era molt difícil fer més del que hem fet, però de tot plegat en deixo constància com d'un cas de no– o no prou– previsió del canvi o de resposta insuficient, o potser d'impossibilitat de resposta suficient.

Afegim a tot això més canvis que hi ha hagut durant els darrers deu anys, de vegades només durant els últims cinc anys: una crisi del pensament europeu i també dels valors sobre els quals s'havia en gran part sustentat la nostra societat, crisi que potser s'hauria de dir simplement canvi, sense prejudicar si és per a bé o per a mal; però un canvi tan radical i tan accelerat –subratllo, tan accelerat– provoca fàcilment perplexitat i desconcert. I ara hi vivim, en la perplexitat i el desconcert, a Europa i a Catalunya.

I encara hi podem afegir la crisi espanyola. No sé si a Espanya hi acabarà havent el mateix tipus de crisi que hi ha a molts països europeus. Ara no hi és. Trigarem tres o quatre anys a saber-ho,

European thought and also in the values that had sustained to a great degree our society, a crisis which should perhaps be called simply a change, without prejudging whether it is for the best or the worst: but a change so radical and swift –*really* swift– that it easily leads to perplexity and bewilderment. And we are now experiencing it, with perplexity and bewilderment in Europe and Catalonia.

We can also add to it the Spanish crisis. I don't know if Spain will suffer the same type of crisis that many European countries are undergoing. It isn't now. It will take us three or four years to find out, but the crisis in the relationship between Catalonia and the rest of Spain is here, and it's serious.

* * * * *

The fact is that our 1993 forecasts, based on which all of us (politicians, the business and cultural world, etc.) had to structure our actions, have been found severely lacking. They have been in terms of population growth, clearly and with more complicated characteristics than forecast. In general, it affects our social system and once again makes Catalan and, in general, the perception of identity more fragile.

It is also certain that, economically, we have grown more than we forecast, in part thanks to immigration. It is also true, on the other hand, that the country's process of modernisation and innovation, although clear, is not enough. There are three growth factors which have moved faster than we forecast, and they are three factors with pluses and minuses from the point of view of our future development, which are construction, demand and immigration. They cause growth, but do not make us more competitive or raise out ceiling of excellence.

And (I have said this before, but will repeat it because of its importance) the political evolution, of both Spain and Europe, has not –in certain aspects– gone the way we thought it would.

It's not that we should bewail our situation. We are part of a Europe-wide, a Spain-wide problem –currently a little hidden, but there nonetheless, and we have our own Catalan problem. On

però la crisi en la relació entre Catalunya i la resta d'Espanya ja hi és, i forta.

* * * * *

El cas és que les nostres previsions de 1993, sobre les quals tots plegats (polítics, món econòmic, món cultural, etc.) havíem mirat d'estructurar la nostra acció, han estat desbordades. Ho han estat pel que fa al creixement de població, clarament i amb característiques més complicades que les previstes. En general afecta el nostre sistema social i torna a fragilitzar el català i en general la percepció identitària.

També és cert que econòmicament hem crescut més del que prevèiem, en part gràcies a la immigració. I també és cert, en canvi, que el procés de modernització i d'innovació del país, tot i ser evident, no és suficient. Hi ha tres factors de creixement que han agafat un impuls superior al que prevèiem, i són tres factors amb blancs i negres des del punt del nostre desenvolupament futur, que són la construcció, el consum i la immigració. Fan créixer, però no ens fan ni més competitius ni aixequen el nostre sostre d'excel·lència.

I –ja ho he dit, però ho repeteixo per la importància que té– l'evolució política, tant espanyola com europea, també en certs aspectes no ha anat ben bé cap on prevèiem que aniria.

No és que ens haguem de posar les mans al cap. Som part d'un problema europeu, som part d'un problema espanyol –a hores d'ara una mica dissimulat, però que també hi és– i tenim el nostre propi problema català. Per altra banda, si bé és cert que en certs aspectes ens hem vist desbordats, també ho és que s'han fet moltes coses que indiquen que no hi ha hagut ni hi ha passivitat. Un exemple és la UOC, un exemple, per cert, brillant; brillant pel que va representar de resposta ràpida a les noves tecnologies i brillant, encara més, per la seva excel·lència. És un motiu d'orgull del país i de respecte i consideració per part dels de fora.

Un altre exemple: el sincrotró, que ve de lluny, de mitjan anys noranta, però que tot just fa poc que es comença a fer realitat.

the other hand, although it is true that we have, in some ways, been overwhelmed, it is also true that many things that have been done indicate that there was no and there is no passivity. One example of this is the UOC: a brilliant example: brilliant because it represented a rapid response to new technologies and brilliant even for its excellence. It is a source of pride for the country and of respect and consideration from those outside it.

Another example, the synchrotron, which dates to way back, to the middle of the nineties, but which has just recently started to become reality.

And another example, with which I am not sure everyone will agree: the failed attempt to bring the ITER here, and the more modest, but tangible and significant reality, of the ITER management office: few people, but highly qualified. It was an impossible ambition, that has been the butt of many jokes. But don't forget one thing: according to the project's international scientific commission, the best scientific report was that of Vandellòs. True enough, it was a project that was, basically, promoted by the central government, but one to which Catalonia made a decisive contribution and which, in any case, makes very clear that the scientific level of the country has notably improved.

Yet another example: the entire science policy that has been carried out for eight and ten years with the ICREA (the Catalan Institute for Advanced Research and Studies) and the systematic creation of institutes with a vocation of excellence, and the new supercomputer and so on, and the entire overall scientific development project that was prepared, which I am sure that the Catalan government will implement and which will represent a new and significant qualitative leap forward, and more recently the Biomedical Research Park.

I could go on with more examples, but this is not the time to do so: it could even be misinterpreted. All I want to say to you is that it is just because everything has happened so quickly that the need to make efforts in transforming the country is more pressing than ever.

* * * * *

Un altre exemple, que no sé si tothom hi estarà d'acord: l'intent fallit d'aconseguir l'ITER i la realitat molt més modesta però tangible i important de l'oficina de gestió de l'ITER, poca gent però molt qualificada. Era un intent impossible, sobre el qual molts han fet broma; però no oblidin una cosa: el millor informe científic segons la comissió científica internacional del projecte era el de Vandellòs. Era un projecte que bàsicament impulsava el govern central, és veritat, al qual, però, Catalunya va contribuir amb decisió, i que en tot cas posa de manifest, rotundament, que el nivell científic del país ha millorat molt sensiblement.

Un altre exemple: tota la política científica que s'ha fet d'ençà de fa vuit i deu anys amb la ICREA i la creació sistemàtica d'instituts amb vocació d'excel·lència, i el nou gran ordinador i un molt llarg etcètera, i tot el projecte global de desenvolupament científic que es va preparar, que confio que el Govern durà a terme i que representarà un nou salt qualitatiu considerable, i ben recentment el Parc de Recerca Biomèdica.

Podria continuar amb més exemples, però no correspon fer-ho, no toca; podria fins i tot mal interpretar-se. El que simplement els vull dir és que, perquè justament tot ha anat molt de pressa, l'esforç de transformació del país és més urgent que mai.

* * * * *

Intentaré resumir en termes més impersonals i menys conjunturals el que dic, sobre el canvi i la política, sobre la política en moments de canvi, sense la pretensió de pensar que sóc un mestre que sempre les ha encertades; però en tot cas sóc una persona amb una certa experiència.

En primer lloc s'ha de tenir discurs; no discursets o declaracions d'avui per demà. En tot cas, les declaracions, poques o moltes, s'han d'ajustar al discurs, a l'argument central, un discurs polític i també ideològic i intel·lectual. Un dels polítics que durant set o vuit anys –ara ja no és ben bé així– més hàbilment ha conduït un procés de canvi ha estat Tony Blair, que s'ha repenjat en el discurs més teòric de Giddens per a defensar canvis importants en la societat.

I shall try to sum up, in more impersonal and less contextualised terms, what I am saying about change and politics, about politics in times of change, without being so presumptuous as to believe that I have been masterful enough to have always got it right. What I am, though, is someone who has some experience in the field.

Firstly, one must have a discourse: not speeches or declarations from one day to the next. In any case, one's declarations, be they many or few, must be in line with one's discourse, with the main message: a political discourse, but also an ideological and intellectual one. One politician who has, over seven or eight years –although not so much now– most skilfully handled a process of change, has been Tony Blair, who has relied upon Giddens' most theoretical discourse to defend important changes in society.

We start from the basis that, at times of crisis, what is most in danger is confidence. The first thing that must be restored is people's confidence, in their leaders and, above all, in themselves. This requires leadership, which a good discourse helps ensure. However, what is also required is a style, an approach, of talking or speaking with personality, that differs depending on the people and the circumstances, but that is always one's own, and there is a need for gestures, time at which leadership is shown or anecdotes that bolster people's confidence.

All this should be of use in holding on, in resisting, but also in showing a horizon and a goal, which is often far away and difficult, and the horizon distant. It doesn't matter. Facts are facts: but, if the discourse is good, the style convincing, the language sincere, if leaders convey the feeling that they know where they are going, if they have been able to accrue credibility, people accept that the road is long.

However, it helps to have concrete results and steps forward, albeit modest ones, and their value should be emphasised. I remember that during the years of serious political, economic and social crisis, we looked to do concrete things, even if they were modest and even if it meant taking on debt from time to time, and we sought to present them positively. And people received them positively, more than the way in which, today, they receive far more significant actions and steps forward.

Sortim de la base que en moments de crisi el que perilla més és la confiança. I el primer que s'ha de recuperar és la confiança de la gent, en els seus dirigents i sobretot en ella mateixa, i això requereix lideratge, que un bon discurs ajuda a guanyar. Però cal, a més, un estil, una manera de fer, de dir o de parlar amb personalitat, diferent segons les persones i les circumstàncies, però sempre propi, i calen gestos, moments en què el lideratge es fa evident o anècdotes que reforcen la confiança de la gent.

Tot això ha de servir per a aguantar, per a resistir, però també per a assenyalar un horitzó i una meta, que de vegades necessàriament és llarga i difícil i l'horitzó llunyà. No hi fa res. En tot cas, les coses són com són; però, si el discurs és bo, si l'estil és convincent, si el llenguatge és sincer, si els dirigents transmeten la sensació que saben on van, si s'ha pogut anar acumulant credibilitat, la gent accepta que el camí sigui llarg.

Però és bo que hi hagi resultats concrets, progressos, encara que siguin modestos, i cal subratllar-ne el valor. Recordo que durant els anys de crisi política, econòmica i social molt forta miràvem de fer coses concretes, encara que fossin modestes i ni que fos en algun moment endeutant-nos, i miràvem de presentar-les amb il·lusió. I la gent les acollia amb il·lusió, més que no pas ara acullen realitzacions i progressos molt més importants.

Cal, també, considerar que en moments de crisi hi ha ideologies i actituds que afavoreixen la reacció i d'altres que l'entorpeixen. Avui, per exemple, les ideologies i les actituds dominants a França i a Itàlia frenen, fan impossible la innovació i en general les reformes. A Catalunya també ens passa, encara que potser amb menys gravetat, de moment, però amb més riscos perquè som un país menys protegit.

Tot això és especialment important per a nosaltres en el moment present, un moment caracteritzat per l'obtenció –confio– d'un Estatut millor, és a dir, de l'obtenció d'una eina de treball millor que la que fins ara hem tingut. Però una eina de treball dóna molt, poc o gens de rendiment segons la traça i la capacitat d'esforç de qui la fa servir. No em refereixo al fet que el govern sigui bo –d'això no toca parlar-ne ara i aquí, en cap sentit–, em refereixo al país en general, que no es troba en una situació de crisi

It should also be noted that, in times of crisis, there are ideologies and attitudes that favour reaction and others that hinder it. Today, for example, the ideologies and attitudes that predominate in France and Italy slow down and make impossible innovation and reform in general. This is also happening to us in Catalonia, perhaps less seriously, for now, but also with greater risks, as we are a less well-protected country.

All this is especially important for us at the present time, which is characterised by us obtaining –I trust– a better Statute. In other words, by the obtaining of a better working tool than that we have had up to now. But a working tool's ability to produce a great deal, little or nothing at all depends upon the skill and the capacity for work of the person using it. By this, I don't mean whether the government is good (this is by no means the time or the place to speak of such things), but rather the country in general, which is not in a time of crisis such as that of the beginning of the eighties, a time that was in many ways darker, but which, on the other hand, showed a greater capacity for hope and seeing things in a positive light.

We are experiencing a crisis, a crisis in the sense of being at a crossroads, a change in gradient, and of a certain bewilderment. In circumstances such as these, there is also a call for a perception of the moment, for that ability to make all our resources work for us, to combine sentiments and rationality as I explained above. However, there is also a need for the country to be impregnated with ideas and thought that mobilise it, with thought that doesn't gaze at its own navel.

This is the task of many people, including the academic and intellectual worlds.

Precisely for this reason that I am so pleased to be awarded this honorary doctorate by this university, which I have known from its very beginnings. I am familiar with its basic motivation and its innovative spirit, the spirit of resolution of something that also represented a crossroads, that of the challenge of new technologies, of education as a precondition for progress, that of universality – “our world is the World”–, that of creative optimism, of ambition, and also of loyalty to our identity, an identity that must continue

com la de començament dels vuitanta, en molts aspectes molt més ennuvolada, però que, en canvi, oferia més capacitat d'il·lusió i de disponibilitat positiva.

Vivim una crisi en el sentit de cruïlla, o de canvi de rasant, i d'un cert desconcert. En una circumstància així també es necessita aquella percepció del moment, aquella capacitat de fer treballar tots els recursos, de combinar sentiments i racionalitat que abans explicava; però, a més, cal que el país estigui impregnat d'idees mobilitzadores, d'un pensament mobilitzador, d'un pensament que no es mossegui la cua.

Això és feina de molta gent; també del món acadèmic, del món intel·lectual.

I precisament per això em plau tant ser nomenat doctor *honoris causa* d'aquesta universitat, precisament d'aquesta, que conec des de bon començament, que en conec la motivació primera i l'esperit d'innovació, l'esperit resolutiu de quelcom que també era una cruïlla, la del repte de les noves tecnologies, de la formació com a condició primera de progrés, la de la universalitat –“el nostre món és el Món”–, la de l'optimisme creatiu, de l'ambició; també la de la fidelitat a la nostra identitat, la identitat que ha de continuar essent la de les arrels, la de la continuïtat, però també la del projecte; la d'un país renovat i de l'ascensor social.

Per tant, els dono les gràcies per la distinció, però sobretot els les dono pel que han fet per Catalunya, entre altres coses en el sentit que abans els deia: el de fer una cosa ben feta, d'aquelles de les quals la gent es pot enorgullir, que els dona confiança en el país, que els enforteix la seguretat en el futur.

* * * * *

Permetin-me acabar amb el que em deia un estudiant català d'Irvine, que ha tornat després de set anys d'estudiar i treballar a Califòrnia: “Torno perquè crec en el país. I tinc la impressió, després de set anys, que vivim moments relativament fàcils, però amb un futur incert, que serà més incert si el país s'adorm i els polítics es distreuen”.

to be the one of roots, of continuity, but also one of plans for the future: that of a renewed country and of its “social elevator”.

I therefore, thank you for this honour, but above all I thank you for what you have done for Catalonia, amongst other things, in the way I have talked of above: doing things well, things that people can be proud of, that give them confidence in their country, that strengthen their faith in the future.

* * * * *

Allow me to conclude by repeating what a Catalan student, returning after seven years of study and work in Irvine, California, told me: “I am returning because I believe in our country. And I have the impression that, after seven years, we are living in times that are relatively easy, but with a future that is fairly uncertain, that will be even more so if the country rests on its laurels and its politicians become distracted”.

I think it is a good diagnosis. The UOC and other initiatives are a guarantee that we are capable of not resting on our laurels.

Once again: thank you very much

Jordi Pujol i Soley
*President of the Generalitat de Catalunya
from 1980 to 2003*

Em sembla un bon diagnòstic. La UOC i altres iniciatives són una garantia que som capaços de no adormir-nos.

Repeteixo: moltes gràcies

Jordi Pujol i Soley
*President de la Generalitat de Catalunya
del 1980 al 2003*

***CLOSING ADDRESS BY THE
RECTOR OF THE UOC***

***DISCURS DE CLOENDA DE LA
RECTORA DE LA UOC***

I GET CONNECTED, THEREFORE I AM

Today, the Open University of Catalonia holds a ceremony to recognise the merits of the former President Pujol and Professor Mitchell. And it does so in the best way possible for a university: conferring them the degree of *doctor honoris causa*. As is common in these academic ceremonies, two basic conditions have been deemed necessary for the bestow of these degrees: the quality of their professional work and their links with this university. My illustrious colleagues have already spoken about the former in their 'laudations'. The only thing that remains to be said is that these merits are, for our academic community, exemplary, and I only wish to underline them in both cases.

However, it is their links to our university that are key to our gratitude. Both have been determining factors, one in the university's creation and the other in its consolidation. If I may, I would like to express my own personal immense gratitude to both of these figures.

The Open University of Catalonia was created because President Pujol believed in it, and he believed in it when the internet was still a distant concept, and the World Wide Web was not spread. And Professor Mitchell accepted a position as a member of the UOC's PhD and Research Scientific Commissions when both were still just a project. Personally, I gratefully remember how former President Pujol, before becoming President and when I had only just graduated, trusted in me when I was of an age when no one is trusted with anything. Likewise, I will always be grateful to Professor Mitchell for the support he gave us at a time when the UOC had yet to demonstrate that it could play a role in the world of international research.

Thank you, then, to both on behalf of the Open University of Catalonia and from me personally. Welcome to the UOC's academic community, which today feels deeply honoured and touched to have these new members.

It is no coincidence that former President Pujol and Professor Mitchell should share the spotlight in this academic ceremony.

EM CONNECTO, PER TANT SÓC

La Universitat Oberta de Catalunya fa, avui, un solemne reconeixement dels mèrits del president Pujol i del professor Mitchell. I ho fa de la millor manera que ho poden fer les universitats: investint-los doctors *honoris causa*. Com és habitual en aquests rituals acadèmics, han estat considerades dues condicions bàsiques per a conferir-los aquest grau: la qualitat de la seva activitat professional i la sintonia amb aquesta universitat. Del primer aspecte, ja n'han parlat els il·lustres col·legues que n'han fet la *laudatio*. Només em queda afegir-hi que aquests mèrits tenen, per a la nostra comunitat acadèmica, un valor d'exemplaritat que vull subratllar en un cas i l'altre.

Però és la sintonia amb la nostra universitat la clau de volta de la nostra gratitud. Un i altre han estat determinants –l'un en la seva creació, l'altre en la seva consolidació– per a aquesta casa. I, permeteu-me dir-ho, la meva gratitud personal per aquestes dues personalitats és també molt gran.

La Universitat Oberta de Catalunya es va crear perquè el president Pujol hi va creure, i hi va creure quan Internet encara era un concepte llunyà i el *World Wide Web* no s'havia difós. I el professor Mitchell va acceptar ser membre de la Comissió Científica de la Recerca i de la del Doctorat de la UOC quan ambdues encara eren només un projecte. Personalment, recordo amb gratitud que el president Pujol, quan ell encara no era president i jo m'acabava de llicenciar, va confiar en mi justament quan jo tenia aquella edat de la qual tothom desconfia. Al professor Mitchell sempre li agrairé el suport que ens va donar en un moment en què la UOC encara havia de demostrar que podia tenir un paper en el món de la recerca internacional.

Gràcies, doncs, a tots dos en nom de la Universitat Oberta de Catalunya, i en el meu propi, i siguin benvinguts a la comunitat acadèmica de la UOC, que avui se sent profundament honorada i emocionada amb els seus nous membres.

No és casual que avui el president Pujol i el professor Mitchell comparteixin el protagonisme d'aquesta solemne sessió acadèmica.

Despite both of them having lived very different lives and both having played a part, again very differently, in making the UOC as it is today possible; they both share an intellectual passion to which they have dedicated a great many pages: the construction of identity. Initially, one might think that Professor Mitchell places more emphasis on reflecting on individual identity and that former President Pujol, in turn, deals more with collective identity, but, as we shall see, both of them, in their own way, contemplate both.

Professor Mitchell, in *Me++*, talks about what he calls the cyborg-self, ie, the self configured in the network society is affirmed, basically, in terms of interdependence or, as he calls it, “nodular subjectivity”: “I am not Vitruvian man, enclosed within a single perfect circle, looking out at the world from my personal perspective co-ordinates and, simultaneously, providing the measure of all things. [...] I construct, and I am constructed, in a mutually recursive process that continually engages my fluid, permeable boundaries and my endlessly ramifying networks”.⁽¹⁾ Likewise, he shows how this characteristic of the ‘self’ also alerts us to the possible defining elements of collective identity. He states that though boundaries define the space of places, networks define the space of links and flows. Thus, he writes: “Walls, fences, and skins divide; paths, pipes and wires connect”.⁽²⁾ It is almost an invitation to paraphrase Descartes and state that “I get connected, therefore I am”.

Former President Pujol, in turn, is deeply concerned with the balance needed between global and local realities, often wondering if we will be able to respond to the challenges set by globalisation, if our collective identity will be able to stand up to the challenges of the network society. I have read in one of his recent articles, in the Editorial to the *VIA* journal to be precise, how he analysed this question in terms of the Catalan context. What he said was that though our community has enough human resources, tradition and enterprising spirit, social cohesion and innovative ethos; despite all this, he questions the solidity of our society’s values and attitudes and reflects on the individual and collective sense of responsibility. Ultimately, what he does is ask us to not neglect

1. Mitchell, William J.; *Me++: the Cyborg Self and the Networked City*; Cambridge, MA: MIT Press, 2003; p. 39.

2. *ibid.*, p. 7.

Tot i que un i altre han fet una trajectòria vital molt diferent i que han incidit, també de manera molt diferent, a fer possible la UOC d'avui, tots dos coincideixen en una preocupació intel·lectual a la qual han dedicat moltes pàgines: la de la construcció de la identitat. D'entrada podríem pensar que el professor Mitchell posa més èmfasi en la reflexió sobre la identitat individual i que el president Pujol, en canvi, tracta més de la identitat col·lectiva, però, com veurem, tots dos, a la seva manera, les contemplen ambdues.

El professor Mitchell, en el seu *Me++*, parla del que ell anomena el ciber-jo, és a dir, el jo que es configura en la societat xarxa, del qual afirma, bàsicament, la interdependència o, com ell ho anomena, la «subjectivitat nodular»: «Jo no sóc un home vitruvià tancat en un cercle perfecte que em dóna la mesura de totes les coses i des d'on em miro el món amb una perspectiva personal. Jo construeixo i sóc construït en un procés que impregna les meves fronteres permeables i fluides i les meves xarxes ramificades i infinites».⁽¹⁾ Però, alhora que constata aquesta característica del «jo», alerta també sobre els possibles elements definitoris de la identitat col·lectiva. D'aquesta afirma que, si bé les fronteres defineixen l'espai dels llocs, les xarxes defineixen l'espai dels vincles i dels fluxos. Per això escriu: «Murs, tanques i pell divideixen. Camins, canonades i cables connecten».⁽²⁾ És gairebé una invitació a parafrasejar Descartes i afirmar que «Em connecto; per tant, sóc».

El president Pujol, al seu torn, profundament preocupat pel necessari equilibri entre les realitats globals i les locals, es pregunta sovint si podrem respondre als desafiaments de la globalització i si la nostra identitat col·lectiva serà capaç de fer front als reptes de la societat xarxa. He llegit en un dels seus darrers escrits – exactament, a l'«Editorial» de la revista *VIA*– com analitza, en el context català, aquesta qüestió. I el que en diu és que, si bé la nostra comunitat té prou recursos humans, prou tradició i esperit d'iniciativa, prou cohesió social i vocació d'innovació, malgrat tot, ell qüestiona la solidesa dels valors i les actituds de la nostra societat i fa una reflexió sobre el sentit de la responsabilitat individual i col·lectiva. En darrer terme el que fa és demanar que no negligim la dimensió col·lectiva, perquè la persona no es pot

1. Mitchell, William J.: *Me++:the Cyborg Self and the Networked City*; Cambridge, MA: MIT Press, 2003; p.39

2. *ibid.*, p.7

the collective dimension, and I quote: “people are derived not just from their individual activities, but from the social, cultural, identity and basic value framework that feeds them”.⁽³⁾ People are derived from this context and, thus, have to feel responsible.

Whilst Professor Mitchell escapes the circle, jumps walls and fences and connects in order ‘to be’, Pujol not only stresses the need we have for the presence of the ‘other’, but also the urgency to communicate this to us. What Pujol calls “individual and collective responsibility”, Mitchell calls “ethical interconnectivity”.

Thus, in both cases, individual identity is defined as the subjective structure characterised by representation of oneself and it is, and only is, the result of interaction between the individual, others and the environment. This, applied to collective identity, requires that a community recognises itself and, likewise, be recognised as such by others. Searching for the collective identity requires a project, an imaginary construction, that we can contrast with the view of the other in order to identify ourselves. There is no need to stress the importance of the communication media, including the internet, in the construction of this representation and this recognition.

This recognition is what Renan calls ‘daily plebiscite’; Weber, ‘the process of “communitisation”’; Plato, ‘the relationship between the one and the many’; and Rheingold “when enough people carry on those public discussions long enough, with sufficient human feeling”; and, one last reference, in honour of Professor Mitchell, to the Australian Aborigines, who I refer to because they are of equal interest as current events. The Aborigines defined collective identity in terms of the network of relations and the sense of correlation between their members. The beliefs of the Australian Aborigines, which have been handed down from the ‘Dreamtime’, are explained in songs which are the oldest living proof of their culture (according to some dating back forty thousand years, sixty thousand according to others), and which see identity as nothing more than a wide network of relations, and the didgeridoo, the great trunk hollowed out by the termites, as its soundtrack. In a way, Professor Mitchell has adapted this vision of the world to cyberspace when he writes: “I am plugged into other objects and

3. VIA 01. Valors, Idees, Actituds, Revista del Centre d’Estudis Jordi Pujol. March, 2006.

realitzar aïllada, perquè –i cito– «la persona es deu no només a la seva realització individual, sinó al marc social, cultural, identitari i de valors bàsics del qual es nodreix». ⁽³⁾ La persona es deu a aquest entorn i, per tant, se n'ha de sentir responsable.

Mentre el professor Mitchell surt del cercle, salta murs i tanques i es connecta, per poder «ser», Pujol reivindica no solament la necessitat que tenim de la presència de l'«altre» sinó també la urgència de comunicar-nos-hi. Del que Pujol anomena «responsabilitat individual i col·lectiva», Mitchell en diu «interconnectivitat ètica».

Així, doncs, en ambdós casos la identitat individual es defineix com l'estructura subjectiva caracteritzada per la representació d'un mateix i que és –i només és– el resultat de la interacció entre l'individu, els altres i l'entorn. Això, aplicat a la identitat col·lectiva, comporta que una comunitat cal que es reconegui a si mateixa i, alhora, que sigui reconeguda com a tal pels altres. La recerca de la identitat col·lectiva implica un projecte, una construcció imaginària, que puguem oposar a la mirada de l'altre perquè ens pugui identificar. No cal que insisteixi en la importància dels mitjans de comunicació, incloent-hi Internet, per a la construcció d'aquesta representació i d'aquest reconeixement.

D'aquest reconeixement, Renan en diu «plebiscit quotidià»; Weber, «procés de *comunització*»; Plató, «relació entre l'un i el seu múltiple», i Reinghold, «gent suficient, amb un sentiment de pertinença suficient, demostrat durant un temps suficient». Però, encara, permetin-me una darrera referència –sigui dita en honor del professor Mitchell– als aborígens australians i que refereixo perquè té tant interès com actualitat: per a aquests aborígens, el que definia la identitat col·lectiva era la xarxa de relacions i el sentit de correlació entre els seus membres. Segons les creences dels aborígens d'Austràlia que ens han arribat des del «temps del somni», explicades en cançons que són el testimoni viu més antic d'una cultura (quaranta mil anys segons alguns, seixanta mil segons d'altres), la identitat no és més que una àmplia xarxa de relacions, i el *didjeridoo*, aquest gran tronc foradat pels tèrmits, el seu so. D'alguna manera el professor Mitchell adapta aquesta visió del món al ciberespai quan escriu: «Estic connectat dins

3. VIA 01. *Valors, Idees, Actituds, Revista del Centre d'Estudis Jordi Pujol*. Març, 2006.

subjects in such a way that I become myself in and through them, even as they become themselves in and through me".⁽⁴⁾ This is what Mitchell calls 'a nodular subject'.

Today, forty thousand years on, this definition is perfectly valid for the network, and this reflection is important, amongst other reasons, because in Catalonia in the spring of 2004, according to IDESCAT data, 78.6% of young people between 15 and 24 were habitual users of the internet.⁽⁵⁾

To finish, let me look again at the former President Pujol's concern with values and attitudes. In the same way that, as Professor Mitchell reminds us, sailors gain a new conception of the world and pass this on to their societies, today we have to focus on the new navigators in order to work out what the values are that inspire them. These values offer clear indications of the new mechanisms for constructing identities and guidelines for living together.

I am an optimist. I am not a resident of *Second Life*,⁽⁶⁾ but I have visited it, I have attended congresses, seminars and debates, I have bought books and I have friends. When I have a doubt, a question on how to cure my parrot's cough or I cannot remember where a quotation from Weber that I am using comes from, I enter one of the thousands of forums on the internet and there is always someone who, charitably, responds. This solidarity and cooperation can be seen, emblematically, in Wikipedia, a free, online encyclopaedia, that anyone can edit and add to, in more than two hundred languages. It has one million, ninety-five thousand entries in English (data from April 2006). By the way, there is an entry on former President Pujol in Catalan, but also in English, French, German and Spanish. Why? Well, because someone felt

4. Mitchell, William J.; *Me++: the Cyborg Self and the Networked City*; Cambridge, MA; MIT Press, 2003; p. 62.

5. The average for the whole population over 15 years of age was 36.3%

6. A virtual world created in 2003 by people connected to Creative Commons, Lawrence Lessig and the Free Culture movement. As of April 28 2006, it had 198,000 residents and an average of 5,000 new residents each week. It is a world created from scratch by its inhabitants, where all that they create is protected by Creative Commons, another way of seeing intellectual property. People live, build, plan, conduct politics, innovate, create, learn, purchase and sell in *Second Life*. They live in a different way. <http://www.creativecommons.org/video/secondlife>. Another more commercial world is the World of Warcraft, which already has five and half million subscribers, or Neopets, for a younger audience, with 70 million people under the age of twenty adopting and looking after virtual pets.

d'altres objectes i subjectes de tal manera que esdevinc jo en ells i a través d'ells, fins i tot si ells esdevenen ells en mi i a través meu». ⁽⁴⁾ És el que Mitchell en diu «un subjecte nodular».

Avui, quaranta mil anys després, aquesta definició és perfectament aplicable a la xarxa, i la reflexió importa, entre altres coses, perquè a Catalunya, segons dades de l'IDESCAT, a la primavera de 2004 el 78,6% dels joves entre 15 i 24 anys eren usuaris habituals d'Internet. ⁽⁵⁾

Per acabar, em permeto reprendre la preocupació del president Pujol pels valors i les actituds. De la mateixa manera que, com ens recorda el professor Mitchell, els navegants van adquirir una nova concepció del món i la van transmetre a les seves societats, avui ens hem de fixar en els nous navegants per a descobrir quins són els valors que els inspiren. En aquests valors trobarem alguns indicadors clars dels nous mecanismes de construcció de la identitat i de les pautes de convivència.

Jo sóc optimista. No sóc resident de *Second Life*, ⁽⁶⁾ però l'he visitat, he assistit a congressos, seminaris i debats, hi he comprat llibres i hi tinc amics. Quan tinc un dubte –una pregunta sobre com es pot curar la tos de la meva cotorra o la procedència d'una citació de Weber que utilitzo però que no recordo d'on he tret– entro en un dels milers de fòrums de la xarxa i sempre hi ha algú que, desinteressadament, em respon. Aquesta cooperació solidària es troba, emblemàticament, a *Wikipèdia*, una enciclopèdia a la xarxa, gratuïta, que qualsevol pot editar i a la qual tothom pot fer una aportació, en més de dues-centes llengües. L'anglès hi té un milió noranta-cinc mil entrades, el castellà cent onze mil i el català trenta mil (dades d'abril de 2006). Per cert, hi ha una entrada per al president Pujol en català, però també en anglès,

4. Mitchell, William J.; *the Cyborg Self and the Networked City*; Cambridge, MA; MIT Press, 2003; p.62

5. La mitjana per al total de la població de més de 15 anys era del 36,3%.

6. Món virtual creat l'any 2003 per la gent propera a *Creative Commons*, Lawrence Lessing i el moviment de la *Free Culture*. El 23 d'abril de 2006 tenia 198.000 residents i una mitjana de 5.000 nous residents cada setmana. És un món creat del no-res pels seus habitants i totes les seves creacions estan protegides per *creative commons*, una altra manera d'entendre la propietat intel·lectual. A *Second Life* es viu, es construeix, es planifica, es fa política, s'innova, es crea, s'aprèn, s'investiga, es compra i es ven. Es viu altrament. <http://www.creativecommons.org/video/secondlife>. Un altre món més comercial és el *World Warcraft*, que ja te cinc milions i mig de subscriptors, o *Neopets*, per als més petits, amb setanta milions de persones, de menys de vint anys que adopten i tenen cura de mascotes virtuals.

that it was worth their while to make him and his work known. This is thanks to both their determination and the internet. One last piece of evidence: use of Firefox, the open-source browser created by a community of people who work altruistically, is forecast to outstrip Microsoft's Internet Explorer in 2007.

The internet is regulated by values that have allowed it to develop in the way we have seen to date and they are the values of those who live there, principally the young: cooperation, collaboration, interaction, empathy, connection, altruism, self-control and mutual help. The spaces defining the internet are spaces built thanks to the feeling of collective loyalty, based on reciprocal relations, as practised by the Aborigines of what we now know as Australia, and based on the need to take responsibility for others and hope that they do the same for you. When a young person in Seattle uploads episodes of their favourite series to the internet and a few hours later people in Tokyo, Barcelona and Montpellier, who know English, have subtitled them with the single aim of helping their compatriots understand them, there is no moral disengagement; there is a sense of the common good; maybe seen a different way, but present nonetheless. And the young person in Seattle knows that they can access content in Japanese whenever they want because the person in Tokyo, or anyone else on the planet who knows Japanese and English, will make it available.

Amin Maalouf, in his book *Les identités meurtrières*, as well as saying that we cannot love our history more than our future, also says that we all have two inherencies, the vertical, which is that which is handed down by our ancestors, our traditions, our history and our culture, and the horizontal, which is that which comes from our time. Our perception as individuals and peoples is the result of the blending of both. Vertical inheritance helps us be. Horizontal inheritance helps us become. In the combination of being and becoming, we find our place in the network society.

And, today, the two people we are honoured to be able to welcome as *doctor honoris causa*, have acted as models for our roots and our future, and they have both improved the world that they found themselves in, and each day they have become more open and more generous; more personal and more interdependent as well.

francès, alemany i castellà. Per què? Doncs perquè algú ha pensat que valia la pena que la persona i l'obra del president fossin conegudes arreu i ho ha fet possible la seva determinació, però també la xarxa. I encara aporto un darrer testimoni: el Firefox, el navegador de codi lliure fet per una comunitat de gent que treballa d'una manera altruista i que es preveu que el 2007 superi l'Internet explorer de Microsoft.

La xarxa es regeix per uns valors que han permès que es desenvolupi com la coneixem fins ara i que són els valors dels qui hi viuen, principalment joves: cooperació, col·laboració, interacció, empatia, connexió, altruisme, autocontrol i ajut mutu. Els espais definitoris de la xarxa són espais construïts gràcies a un sentiment de lleialtat col·lectiva basat en la reciprocitat, aquella que ja practicaven els aborígens del que ara coneixem com a Austràlia i que es basava en la necessitat de responsabilitzar-se dels altres i esperar que ells fessin el mateix amb tu. Quan un jove de Seattle penja els capítols de la sèrie que li agrada més a la xarxa i al cap d'un parell d'hores un altre de Tòquio, un de Barcelona i un de Montpeller que dominen l'anglès els subtitulen amb l'únic objectiu que els seus compatriotes els puguin entendre, no hi ha moral de desvinculació; hi ha sentiment de bé comú, potser entès de manera diferent, però hi és. I aquest jove de Seattle sap que en qualsevol moment podrà accedir a continguts japonesos perquè el jove de Tòquio o qualsevol altre del planeta que sàpiga japonès o anglès també ho farà.

Amin Malouf, en el seu llibre *Les identités meurtrières* a més de dir que no podem estimar més la nostra història que el nostre futur, afirma que tots nosaltres tenim dues herències: la vertical, que és la que ens ve dels nostres avantpassats, de la nostra tradició, de la nostra història i de la nostra cultura, i una herència horitzontal, que ens ve de la nostra època. La nostra percepció com a persones i com a pobles és el resultat de la barreja de totes dues. L'herència vertical ens ajuda a ser; l'horitzontal, a esdevenir. En la combinació del ser i de l'esdevenir, trobarem el nostre lloc en la societat xarxa.

I, avui, les dues persones que ens honorem a acollir, com doctors *honoris causa*, han estat un model d'arrelament i de futur, i totes dues han millorat el món que van trobar i que ens

A world of strong, open and interconnected identities.

Imma Tubella i Casadevall
Rector of the Universitat Oberta de Catalunya

retornen dia a dia, més obert i més generós; més personal i més interdependent també.

Un món d'identitats fortes, obertes i interconnectades.

Imma Tubella i Casadevall
Rectora de la Universitat Oberta de Catalunya